

Vastu võetud
Kadrina Vallavolikogu
1.11.2023
määrusega nr 23
Muudetud
Kadrina Vallavolikogu
27.11.2024
määrusega nr 35
Muudetud
Kadrina Vallavolikogu
15.10.2025
määrusega nr

Kadrina valla arengukava aastateks 2024-2035

2023

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
KADRINA VALLA ARENGUSTRATEEGIA 2024-2035.....	4
PEAMISED ÜLDISED VÄLJAKUTSED	4
VISIOON 2035	6
<i>Haridus ja noored</i>	8
<i>Taristu ja liikuvus</i>	15
<i>Turvalisus</i>	19
<i>Sotsiaalne heaolu</i>	21
<i>Keskkond</i>	25
<i>Kultuur, kogukond ja identiteet</i>	29
<i>Sport</i>	33
<i>Ettevõtlus</i>	36
<i>Juhtimine ja koostöö</i>	39
ARENGUSTRATEEGIA RAKENDAMINE JA TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	42
EELARVESTRAATEEGIA 2026-2029	43

Lisa 1. Kadrina valla profiil

Lisa 2. Arengukava koostamises osalenud

SISSEJUHATUS

Kadrina valla arengukava aastateks 2024–2035 on dokument, mille eesmärk on tasakaalustatud arengu plaanimine ja valla konkurentsivõime tagamine pikemaks ajaks.

Arengukava põhidokument koosneb arengustrateegiast aastani 2035 ja eelarvestrateegiast järgneviks neljaks aastaks.

- arengustrateegias on tegevusvaldkondade kaupa välja toodud probleemide, võimaluste ja hetkeseisu analüüs ning strateegilised eesmärgid koos visiooniga. Eesmärkide täitmiseks vajalikud tegevused 2024–2027. aastani on toodud välja tegevuskavas. Kadrina valla profiil on esitatud lisana.
- eelarvestrateegias plaanitakse raha arengustrateegia elluviimiseks. Arengustrateegia on aluseks eelarvestrateegia ja eelarve koostamisel.

Arengukava koostamine toimus 2023. aasta märtsist kuni oktoobrini. Töö toimus üheksas valdkondade teemarühmas, kuhu kuulusid vallajuhid, volikogu komisjonide liikmed, eksperdid, ametnikud ja vallakodanikud. Arengukava sisendiks olevaid ideid koguti 19. aprillil Kadrina raamatukogus peetud rahvakoosolekul ja ideid sai lisaks esitada veebiküsitluse kaudu. Samuti viidi läbi intervjuud fookusgruppidega. Arengukava avalikud arutelud toimusid: Kadrina alevikes (Kadrina, Hulja) ja külades (Salda, Läsna).

Arengukava koostamisel olid abiks konsultandid Margus Alviste ja Elena Sappi (MTÜ Meistrite Tee), kes pakkusid välja sobiva metoodika, võimaldamaks siduda globaalsetest arengutest tulenevad valdkondlikud väljakutsed ja elanike tegelikud vajadused ühtseks strateegiliseks arengukavaks.

Töö metoodika põhineb väliskeskkonna mõjude hindamisel, hetkeseisu kaardistamisel, millele järgneb visiooni ja valdkonna väljakutsete sõnastamine. Seejärel on püstitatud eesmärgid ja nende saavutamiseks koostatud tegevuskava ning tulemuslikkuse hindamiseks lisatud mõõdikud.

Arengukava koostamisel järgiti seoseid Eesti riigi strateegilistest sihtidest aastani 2035¹ ja ka maakonna arengudokumentidest²³.

---

1 <https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia>

2 https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/4171/2202/2027/laane_viru_arengustrateegia_2023_2035.pdf#

3 <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/laane-virumaa/laane-viru-maakonnaplaneering-2030/>

KADRINA VALLA ARENGUSTRATEEGIA 2024-2035

Peamised üldised väljakutsed

Käimasolevate üleilmsete sündmusvoogude raames joonistub selgelt välja murranguliste muutuste aset leidmine lähiaastatel, seda pea kõikides inimelu puudutavates sfäärides – geopolitikas, julgeolekus, välispoliitikas, rahanduses, majanduses, riikide sisepoliitikas jm. See mõjutab omakorda Eesti elanike igapäevaelu ja toimetulekuvõimet. Piirkondlike strateegiate kujundamisel on seetõttu oluline astuda kaalutletud samme kohaliku elu korraldamiseks ja ka muutustest tulenevate võimaluste ärakasutamiseks. Tuginedes erinevatele Eesti ja Lääne-Virumaa arengustrateegiatele ning analüüsidele, tuleb arvestada järgmiste üldiste väljakutsetega.

Pandeemiast, energiakriisist, julgeolekuolukorrast ja inflatsioonist tulenenud ebastabiilsus viimastel aastatel maailmas on muutnud tulevikuväljavaadete prognoosimise senisest keerukamaks.

- suurendada on vaja inimeste teadlikkust enda rollist ja vastutusest, et nad suudaksid erinevates kriisiolukordades käituda arukalt ja vähendada riski oma elule ja tervisele.

Kuigi rahvastiku kasv põhineb positiivsel rändesaldol⁴, koondub rahvastik ja majandusareng pealinnaregiooni. Prognooside kohaselt jääb Eestis loomulik iive 2035. aastani mõõdukalt negatiivseks. Tuleviku vaates seisame silmitsi rahvastiku kahanemise ja vananemisega.

- seoses elanike vähenemisega suureneb konkurents elukeskkondade vahel. See on väljakutse kohalikele omavalitsustele piirkonna atraktiivseks muutmisel.
- kvaliteetse hariduse tagamiseks tuleb maakonnas kohaneda õpilaste arvu vähenemisega, mis eeldab õppetöö korralduse ja haridusasutuste võrgu kohandamist muutustega.
- tulenevalt eakate osa kasvust on vaja tagada nendele võimalused aktiivselt ühiskonnaelus osalemiseks.

Inimtegevuse tagajärjel seisab maailm silmitsi kliimamuutuste, keskkonnaseisundi halvenemise ja elurikkuse vähenemisega ning see mõjutab ka eestimaalaste elukvaliteeti, meie loodust ja majanduskeskkonda.

- ootus ja surve keskkonnakaitsesele kasvab kogu maailmas, selle tõendiks on riikide üha karmistuvad keskkonnanõuded. Euroopa Liit püüab pidurdada kliimamuutusi ja olla rohepöörde eestvedaja. Seetõttu tuleb pöörata üha rohkem tähelepanu keskkonna saastamise vähendamisele, loodusressursside mõistlikule kasutamisele ja loodusliku mitmekesisuse tagamisele.
- oluline on taristu kaasajastamine ja paremate tingimuste loomine eri suundade arendamiseks, mis suurendab taristu ühiskasutust ja ressursitõhusust.

Sagenevad inimeste meeleolu- ja ärevushäired ning halveneb vaimne tervis. Inimeste tervise halvenemise põhjustavad sõltuvushäired: narkootikumide, alkoholi ja tubaka tarbimine, nutiseadmete liigne kasutamine.

- oluline on pöörata tähelepanu inimeste tervena olemisele, vaimsele tervisele ja võitlusele sõltuvushäiretega.

---

⁴ <https://www.fin.ee/en/media/8940/download>

- luua erinevatele sihtrühmadele paremad võimalused kultuuris osalemiseks ja füüsiliselt aktiivseks vaba aja veetmiseks ning liikumisharjumuste kujundamiseks.

Maailma tööturgu on mõjutanud automatiseerimine ja uute majandusharude kasv.

- see muudab olulisel määral ettevõtete konkurentsikeskkonda ja seab kohalikele ettevõtetele uusi väljakutseid.
- tööhõive tagamise seisukohalt on oluline parandada õppe vastavust ühiskonna ja tööturu vajadustele kõigil haridusastmetel.
- muutuvad elustiili trendid tekitavad ootusi uute ja paindlike teenuste järele. Kasvab nõudlus kiire interneti – tagab kodukontori võimaluse, kaupade koju tellimise – ja uue kontseptsiooniga transpordi järele.

Riiklike maksude tõusu, sissetulekute vähenemise või kaotamise tõttu võivad perekonnad langeda vaesusriski.

- sellest tulenevalt võib tekkida vajadus, et nii riik kui ka kohalik omavalitsus peavad panustama täiendavalt inimeste toimetulekusse.

Arengukava koostamisel on võetud arvesse praeguseid globaalseid väljakutseid, kuid valmis tuleb olla ka ettenägematuteks väliskeskkonna muutusteks.

Visioon 2035

TÄISVÄÄRTUSLIK JA AKTIIVNE ELU TURVALISES KESKKONNAS

Täisväärtuslik elu – võimalused eneseteostuseks nii töö- kui ka isiklikus arengus. Esteetiline ja korrastatud keskkond.

Aktiivne elu – võimalused vaba aja veetmiseks ja kogukonda panustamiseks.

Turvaline keskkond – inimene tunneb ennast ohutult ja teab, kuidas tulla ohtudega toime. Sotsiaalne abi on tagatud terve elukaare jooksul.

Kogukonna seas kõige olulisemaks välja pakutud ambitsiooniks on noorte perede motiveerimine jääda või tulla Kadrina valda püsivalt elama. See looks eeldused uute aktiivsete eestvedajate kujunemiseks, ettevõtluse arendamiseks, kaubanduse ja teenuste ajakohastamiseks. Seega noored pered on valla jätkusuutliku arengu eelduseks.

Soovime, et Kadrina vallast kujuneb noortele peredele atraktiivne ja turvaline elupaik, kus on loodud kõik eeldused täisväärtuslikuks ja tasakaalustatud eluks.

Kuidas luua elukeskkonda, mis on atraktiivne noortele ja samas on arvestatud kõikide vanuserühmade kogu elukaart?

Selle väljaselgitamiseks määrati fookusvaldkonnad ja analüüsiti iga valdkonna arenguvajadusi sihtgruppidest lähtuvalt. Seejärel sõnastati valdkondlikud visioonid, eesmärgid ja tegevused eesmärkide saavutamiseks

Valdkondlikud visioonid

Haridus ja noored Tegus noor ja nüüdisaegne kool	Taristu ja liikuvus Kogukonna vajadustele vastav taristu	Turvalisus Turvaline elukeskkond ja kriisidega toimetulev kogukond
Sotsiaalne heaolu Toimetulev, terve ja elujõuline inimene	Keskkond Keskkonnateadlik ja ümbritsevat loodust väärtustav elanik	Kultuur, kogukond ja identiteet Kultuurilembene ja teotahteline kogukond
Sport Aktiivne elanik ja mitmekesised sportimisvõimalused	Ettevõtlus Tugevad ettevõtted ja tasuvad töökohad	Juhtimine ja koostöö Avatud juhtimine ja valla arengusse panustav kogukond

Haridus ja noored

Laste ja noorte kasvukeskkonnal on määrav roll perede elukoha valikul. Kvaliteetsed haridusteenused kodu lähedal mõjutavad kasvukeskkonda. Hea haridus annab noorele oskused ja võimalused, eelduse olla ettevõtlik ja innovatiivne.

Valla hariduselu keskpunktiks on Kadrina Keskool üle 600 õpilasega. Tegutseb Vohnja Lasteaed-Algkool ja Kadrina Lasteaed Sipsik majaga Kadrinas ning Huljal. Muusika- ja kunstihuviharidust pakub munitsipaalkoolina Kadrina Kunstidekool. Vald toetab vallas huvihariduse teenuse pakkujaid ja laste osalemist huvihariduses väljaspool valda. Avatud noorsootööd korraldab Kadrina Kultuurikoda.

Vald on laste ja perede toetamiseks loonud tugispetsialistide võrgustiku. Hästi toimib valla logopeedi koordineeriv tegevus ja keskselt on kättesaadavad psühholoogiteenused. Kogukond on ajalooliselt pidanud haridust väga oluliseks ja 2020. aastal kutsuti haridusvaldkonna järjepidevaks arendamiseks kodanikualgatusena kokku Kadrina Hariduskogu.

Väljakutsed

- **Haridusasutuste arengu toetamine kaasaegse õpikäsituse kontekstis**

Kaasaegse ühiskonna ootus on, et õppimine oleks õppijakeskne, õpitav on eluline ja huvitav. Oluline on, et õpikeskkond on avatud ja koostööine, sisemine motivatsioon kõrge. Heaolutunne ja tahe õppida kujunevad õpikeskkonnas, mis on emotsionaalselt, vaimselt ja füüsiliselt terviklik. Üleminekuks kaasaegsele õpikäsitusele on oluline osaliste paindlikkus ja valmisolek muutusteks.

- **Kaasaegne ja muutustele avatud kooliruum**

Õpet toetab paindlike võimalustega koolimaja ja muutuvate lahendustega kooliruum, mis on ise ühtlasi õppevahend. Praegu on Kadrina Keskkooli hoone üldine tehniline seisukord halb, moraalselt ja füüsiliselt amortiseerunud ning ülalpidamine kulukas. Koolimaja ruumid ja ümbrus ei toeta kaasaegset õpikäsitust. Arhitektuuribüroo B12 poolt koostatud Kadrina Keskkooli ruumivõimaluste analüüsist⁵ lähtuvalt koostati arhitektuurikonkursi korraldamiseks koolihoone renoveerimise lähteülesanne. Konkursi võitis Arhitekt Must OÜ eskiis Eeskoda. 2024. aasta kevadeks valmib ehitusprojekt, mis hõlmab A-korpuse renoveerimist, B- ja C-korpuse asemele uue korpuse ehitust. Kadrina Keskool on oluline valla arengumootor, seetõttu on valla suurim väljakutse leida võimalusi koolihoone ehituseks.

- **Märgatud ja toetatud tuge vajavad lapsed**

Tuge vajavate laste hulk kasvab. Mida varem neid märgata ja probleemidega tegelema hakata, seda paremad on tulemused. Selleks tuleb parandada lasteaedade võimekust tunda erivajadus varakult ära ja pakkuda lastele kvaliteetseid tugiteenuseid. Samuti suureneb õppijate individuaalsete vajaduste tagamise ja õpiteede kujundamise vajadus – see eeldab paindlikku haridussüsteemi. Praegune noor põlvkond vajab ka paremaid sotsiaalseid oskusi – eneseväljendusoskust, mitmekesisuse väärtustamist, loovat ja kriitilist mõtlemist, riskimist ja ka oskust tulla toime ebaõnnestumistega⁶.

- **Tagada õpetajate ja tugispetsialistide järelkasv**

---

4 Kadrina Keskkooli ruumivõimaluste analüüs

6 https://www.arhitektuurikool.ee/wp-content/uploads/2020/01/EAL_MuutuvKooliruum_web.pdf

2019. aastal käivitus stipendium õpetajaks ja tugispetsialistiks õppijale, kuid see pole piisavalt tõhus, sest valla ja stipendiumisaajate ootused ning vajadused muutuvad ajas. Atraktiivne töökeskkond oleks kindlasti lisamotivatsioon uute spetsialistide värbamisel.

- **Hajaasutuses elavate laste koolitee lühendamine ja ligipääs huviharidusele ja tegevusele**

Keskustest eemal elavate laste koolitee on ajaliselt liiga pikk ning võimalused osaleda vaba aja tegevustes on piiratud kehva või olematu transpordiühenduse tõttu. Koostöös kogukonna ja huvihariduse pakkujatega tuleb jätkuvalt otsida lahendusi, et ka külades elavad lapsed saaksid pärast kooli osaleda huvipakkuvates tegevustes.

- **Lasteaiakohad vastavalt nõudlusele**

Kuigi lasteaiaaalist laste arv on püsinud stabiilsena, siis rahvastikuproгноoside järgi on paaril järgneval aastal lapsi tavapärasest veidi rohkem ja sealt edasi jälle veidi vähem. Igale lapsevanemale, kes leiab oma lapsele koha teises kohalikus omavalitsuses, eralasteaias või -hoius, põhjendatud vajadusel kompenseerib vald tema kohamaksud. Kohati on vanuserühmades lasteaiakohti puudu.

- **Paremad tingimused noorsootöö korraldamiseks**

Noortekeskusele on vaja leida alternatiivne tegevuskoht huvikeskuses paikneva keldrikorruse asemel, kus niiskus ja päevavalguse puudumine ei vasta töötajate ega noorte ootustele. Inventar ja vahendid vajavad pidevalt täiendamist.

HARIDUSE VISIOON: LASTELE JA NOORTELE ON TAGATUD KÕIK EELDUSED EDASPIDISES ELUS HEAKS TOIMETULEKUKS JA ENESETEOSTUSEKS. ÕPIVÕIMALUSED VASTAVAD ÜHISKONNA ARENGUVAJADUSTELE. NOORED ON SOTSIAALSELT AKTIIVSED.

Eesmärk 1. Õppimist ja õpetamist toetav vaimne keskkond

Õpilaste õpirõõm – heaolutunne ja tahe õppida – kujuneb vaimselt terviklikus ja toetavas õpikeskkonnas. Õpetajate ja tugispetsialistide motivatsioon kasvab, kui töösuhted on terved, töötajat väärtustavad, arenguvõimalusi pakkuvad ning inspireerivad. Eesmärgi saavutamisel on võtmetegevuseks õppijakeskse koolikultuuri loomine haridusasutuste õppekavade arendamise kaudu. Parimate praktikate rakendamise eelduseks on haridusasutuste meeskondade pidev koolitamine, osalemine haridusprogrammides, omavaheline koostöö ja järjepidev arendustegevus. Valdkonna tulemuslikkuse hindamiseks on vaja pidevat monitooringut ja tagasisidet. Head vaimset keskkonda aitab luua nii haridustöötajate kui ka õpilaste tunnustamine.

Eesmärk 2. Iga lapse ja noore vajadused on märgatud ning areng toetatud

Varajane märkamine on eesmärgi saavutamise võti. Selleks on vaja head infovahetust ja toimivat koostöömudelit valla ja haridusasutuste spetsialistide vahel. Koostööle aitavad kaasa ühised koolitused ja regulaarsed võrgustikukohtumised. Kõik vajalikud tugiteenused peavad olema lapsele kättesaadavad. Laste märkamine on tõhusam väiksemates õpperühmades. Õpilaskodu toetab ka neid lapsi, kelle pere sotsiaalsed oskused vajavad arendamist. Eakohane kaasamine huvipakkuvatesse tegevustesse ja liikumisharjumuste kujundamine toetavad iga lapse arengut.

Eesmärk 3. Õppimist ja õpetamist toetav füüsiline keskkond

Õpilased ja õpetajad veedavad väga suure osa ajast haridusasutuste seinte vahel. Ümbritseva füüsilise keskkonna esteetilisus ja funktsionaalsus mõjutavad otseselt vaimset heaolu ja tegevuste tulemuslikkust. Kaasaegne kooliruum soosib eri tööviise, pakub keskendumisvõime taastamiseks nii aktiivset kui ka lõõgastavat puhkust. Vaja on pidevalt panustada haridustaristu korrashoidu. Prioriteediks on Kadrina Keskkooli B- ja C-korpuse asemel uue korpuse ehitus ja A-korpuse renoveerimine Arhitekt Must OÜ koostatud ehitusprojekti järgi. Arvestades Kadrina Lasteaed Sipsik Hulja maja ebafunktsionaalsust, tuleb pikemas perspektiivis plaanida Huljale uue ökonoomse kogukonnahoone – lasteaia ehitust.

Eesmärk 4. Kadrina Keskkooli gümnaasiumiaste on parim valik põhikoolilõpetajatele

Lääne-Viru maakonna haridusvõrgu analüüs⁷ toob välja, et arvestades gümnaasiumiealiste õpilaste arvu prognoosi Lääne-Virumaal, mis püsib vähemalt kümme järgmist aastat ligi 1000 ümber, siis on Lääne-Virumaal kahele-kolmele munitsipaalgümnaasiumile kohta ka pikemas perspektiivis. Kadrina Hariduskogu analüüsis⁸ 2020.–2022. aastani Kadrina Keskkooli arenguvõimalusi ja tegi ettepaneku töötada selle nimel, et gümnaasiumiaste oleks tugev ja konkurentsivõimeline. Selleks tuleb õppetegevus korraldada gümnaasistide ootustele vastavaks ja tegeleda süsteemselt mainekujundusega.

Eesmärk 5. Tagatud on lasteaia- ja hoiukohad

Võimalik on vajaduse korral luua Kadrinasse lisarühmi väljaspool lasteaia ruume, Kadrina Lasteaed Sipsik Hulja majas saab ruume korrastada ja neid kasutusele võtta. Koostööd võiks teha võimalike eralastehoidudega.

Eesmärk 6. Kogukondliku koostöö kaudu toimiv haridus ja noorsootöö

Hariduse heaks toimimiseks on oluline koostöö lapsevanemate, haridusasutuste ja tugivõrgustiku vahel. Kogemus on näidanud, et teadlikkuse tõstmiseks on tähtis lastevanemate süsteemne koolitamine ja nende kaasamine valdkonna arengu plaanidesse. Õpetajate kogukonda liidavad ühised üritused ja koolitused. Kodukandi taustaga haridusvaldkonna spetsialistides peitub potentsiaal, mida saab kaasata. Kohalikud ettevõtted panustavad hea meelega karjääriõppe läbiviimisel ja pakuvad võimalusel õpilastele suvel tööd. Noorte ettevõtlikkust ja omaalgatust toetatakse omaalgatusprojektide toetamise korra kohaselt. Kogukondliku koostöö hea näide on Kadrina Hariduskogu tegevus⁹.

Eesmärk 7. Kättesaadav ja kvaliteetne huviharidus

Huviharidusel on oluline roll isiksuse arengus ja vaba aja veetmisel mõtestatud tegevusega. Hästi on toiminud senine praktika, kus toetatakse huvihariduse pakkujaid, kes tegutsevad kohapeal. Samuti toetatakse õpilasi, kes käivad oma valitud huviala õppimas huvikoolides väljaspool valda. Lahendamist vajab transpordiküsimus, kui keskusest väljaspool elavad pered ei saa oma lapsi trennidesse ja ringidesse sõidutada. Koostöös teenusepakkujatega saab plaanida ja katsetada mudeleid õhtuse transpordi käivitamiseks, et arendada õpilaste graafikuid ja otsida alternatiivseid sõiduvõimalusi. Toetatakse õpilaste osalemist võistlustel ja konkurssidel. Samuti toetatakse vähekindlustatud perede ja erivajadustega laste osalemist. Kadrina Keskkool arendab kogupäevakooli mudelit, kus algklasside lapsed saavad pikema koolipäeva raames osaleda

7 <https://www.virol.ee/documents/20173326/32914779/L%C3%A4%C3%A4ne-Viru+haridus+I%C3%B5ppraport.pdf/59c832c4-59e9-439f-b76c-988fc18e3b28?version=1.0>

8 <https://www.kadrina.ee/documents/20509048/30476170/Millist+kooli+me+tahame%2C%2031.08.21.pdf/54236079-b401-4af8-b4cf-cd2aab18dc46>

9 <https://www.kadrina.ee/kool2030>

huvitegevustes. Seadus annab võimaluse mitteformaalse hariduse integreerimiseks üldhariduse õppega – nt muusika, kunst, loovtöö, sport. Seda võimalust võiks kasutada, et vähendada õpilaste üleliigset koormust.

Eesmärk 8. Kadrina Kunstidekooli õpilaste motiveeritud isiklik ja professionaalne areng

Kunstidekooli eesmärk on anda muusikalist ja kunstialast huviharidust ning valmistada õppureid ette professionaalse muusika- ja kunstihariduse saamiseks. Muusikaosakonna eduka tegevuse kõrval on kunstiosakonna areng jäänud tagasihoidlikuks, seetõttu tuleb kunstiõpetuse valdkonda kaasajastada ja leida eestvedajaid. Arvestades laste ja noorte tänapäevaseid vajadusi ja võimalusi, tuleb õppekavad, õppekorraldus ja nõuded vastavalt muudatustele praktilises muusika- ja kunstiõppes ajakohastada. Muusika ja kunstiga tegelemine peab olema jõukohane ja kättesaadav igale huvilisele, andekamad peavad õpingute jätkamiseks saama soovi korral professionaalse ettevalmistuse. Järjepidevalt tuleb uuendada õppevahendeid ja täiendada pilliparki. Lahendamist vajab Kadrina Kunstidekooli ruumide müraprobleem.

Eesmärk 9. Enesearengu võimalused ja sotsiaalne kaasamine noortekeskuses

Mobiilse noorsootöö arendamist tuleb jätkata selleks, et seni kõrvale jäänud noored tunneksid ennast kaasatuna ja leiaksid tegevusi. Sotsiaalsete oskuste arendamiseks ja kogukondliku identiteedi kasvatamiseks on hästi toiminud koostöös kolmanda sektoriga korraldatud lastelaagrid ja töömalevad. Noorsootöö eestvedajaks on noorsootöötaja, kelle võimestamiseks on vaja arendada töötingimusi, varuda töövahendeid ja toetada projektide elluviimisel.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Soovitud arengut võib mõjutada riigi haridus- ja halduspoliitika, mis ei pruugi soosida gümnaasiumiastme pidamist. Samuti võib pidurdada õpetajate ja tugispetsialistide järelkasvu riigi ebapiisav reageerimine õpetaja alampalga taseme hoidmisel tööturu konkurentsias ja nende koolitamise vajadusele. Arvestama peab sellega, et mahukaks investeeringuks koolihoone ehitusse ei leita piisavalt välisrahastust, mistõttu projekti elluviimine viibib. Regionaalpoliitiliste otsuste ja globaalsete majandussuundumuste tõttu võib valla tulubaas kujuneda ebapiisavaks. Peale selle võivad mahukad investeeringud haridusse mõjutada teiste valdkondade arengut.

HARIDUS VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2024	2025	2026	2027	2028–2035	
Eesmärk 1. Õppimist ja õpetamist toetav vaimne töökeskkond						
T1: Õppijakeskse õpikultuuri loomine haridusasutuste õppekavade arendamise kaudu	x	x				Haridusasutused
T2: Haridusasutuste meeskonnad osalevad arenguprogrammides ja koolitustel	x	x	x	x	x	Haridusasutuste juhid
T3: Haridusasutuste juhtidega rakendatakse tagasisidesüsteemi vähemalt kord kahe aasta jooksul	x		x		x	Vallavalitsus
T4: Haridustöötajatele väärtuspakkumise väljatöötamine	x					Vallavalitsus, haridusasutuste juhid
T5: Õpilaste tunnustamise süsteemi arendamine koostöös haridusasutustega		x				Vallavalitsus, haridusasutused
T6: Õppeprotsesside monitoorimine ja tagasisidestamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutuste juhid

Eesmärk 2. Iga lapse ja noore vajadused on märgatud ning areng toetatud						
T1: Tugivõrgustiku koostöö toimimiseks korraldatakse ühiseid koolitusi ja regulaarseid kohtumisi	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
T2: Haridusasutused korraldavad töö nii, et jääb süsteemselt aega koostööks ja arendustegevusteks	x	x	x	x	x	Haridusasutuste juhid
T3: Tugiteenuseid osutatakse vajaduse järgi ja piisavalt	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
T4: Võimalusel vähendatakse õpperühmade suurust koolis ja lasteaias	x	x	x	x	x	Haridusasutused
T5: Liikumisharjumuste teadlik kujundamine	x	x	x	x	x	Haridusasutused
T6: Eakohane inspireerimine ja kaasamine	x	x	x	x	x	Haridusasutused
T7: Õpilaskoduteenuse osutamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Keskkool
T8: Erivajadustega (sh liikumispuudega) lastele ja noortele ligipääsude tagamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
T9: Õpilaste teadlikkuse tõstmine inimeste erinevatest vajadustest ja võimalustest läbi ürituste ja programmide	x	x	x	x	x	Haridusasutused, Kadrina Kultuurikoda, noortevolikogu
Eesmärk 3. Õppimist ja õpetamist toetav füüsiline keskkond						
T1: Kadrina Keskkooli renoveerimisprojekti koostamine	x					Vallavalitsus
T2: Kadrina Keskkooli A-korpus renoveeritakse, B- ja C-korpuse asemele ehitatakse uus hoone			x	x	x	Vallavalitsus
T3: Lasteaia Sipsiku Kadrina majas ventilatsioonisüsteemide väljaehitus	x	x				Vallavalitsus
T4: Haridustaristu korrashoid	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
T5: Hulgale uue ökonoomse kogukonnanahoone- lasteaia projekteerimine					x	Vallavalitsus
Eesmärk 4. Kadrina Keskkooli gümnaasiumiaste on parim valik põhikoolilõpetajatele						
T1: Õpe korraldatakse gümnasistide ootustele vastavaks – õppekava, päevakava, õppetöö mõtestatus, valikained jms	x	x	x	x	x	Kadrina Keskkool
T2: Süsteemne mainekujundus ja tegevuste kajastamine	x	x	x	x	x	Kadrina Keskkool
Eesmärk 5. Tagatud lasteaia- ja hoiukohad						
T1: Nõudluse olemasolul lisarühmade loomine lasteaedadesse	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Lasteaed Sipsik
T2: Vajadusel transpordi korraldamine Vohnjasse ja Hulgale	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Koostöövõimaluste väljaselgitamine erahoidudega	x					Vallavalitsus
Eesmärk 6. Kogukondliku koostöö kaudu toimiv haridus ja noorsootöö						
T1: Lastevanematele korraldatakse koolitusprogramme ja jagatakse süsteemselt teavet	x	x	x	x	x	Haridusasutused, vallavalitsuse sotsiaalosakond
T2: Hoolekogude rolli arendamine ja teadvustamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
T3: Haridusasutused teevad koostööd kohalike organisatsioonidega, kogukonna liikmetega, Kadrina Hariduskoguga jne	x	x	x	x	x	Haridusasutused, vallavalitsus
T4: Õpetajate kogukonnale korraldatakse ühiseid üritusi ja koolitusi	x	x	x	x	x	Haridusasutused, vallavalitsus
T5: Lapsevanemad kaasatakse valdkonna arengute ja muutuste planeerimisse	x	x	x	x	x	Haridusasutused, vallavalitsus
T6: Haridustöötajaks õppija stipendiumi väljaandmise tulemuste analüüs ja tegevuse arendus	x	x				Vallavalitsus

T7: Karjääriõpetuse korraldamine koostöös kohalike ettevõtetega	x	x	x	x	x	Kadrina Keskkool, ettevõtted
T8: Õpilastele suviste töövõimaluste vahendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, koolid, ettevõtted, Kadrina Kultuurikoda
T9: Malevate ja laagrite korraldamine	x	x	x	x	x	Kadrina Kultuurikoda, MTÜd, ettevõtted
T10: Noortevolikogu tegevuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T11: Noorte omaalgatusprojektide toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T12: Ühiskondlikult aktiivsete noorte tunnustamine	x	x	x	x	x	Kadrina Kultuurikoda, noortevolikogu
Eesmärk 7. Kättesaadav ja kvaliteetne huviharidus						
T1: Toetatakse huviharidusteenuse pakkujaid ja uusi algatusi	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Toetatakse huvikoolides õppimist (õppetasu, transport)	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Toetatakse huvihariduse väljundit (võistlustel ja konkurssidel osalemine)	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Toetatakse vähekindlustatud perede laste osalust huvitegevuses	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T5: Õpilasiinide graafikute arendamine ja alternatiivsete transpordivõimaluste otsimine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T6: Kogupäevakooli mudeli rakendamine	x	x	x	x	x	Haridusasutused
T7: Mitteformaalse hariduse teadlik integreerimine üldhariduse õppesse	x	x	x	x	x	Koolid, huvikoolid, huviharidusteenuse pakkujad
T8: Tehnoloogiavaldkonna ringide loomine ja populariseerimine	x	x	x	x	x	Koolid, Kadrina Kultuurikoda, huviharidusteenuse pakkujad
Eesmärk 8. Kadrina Kunstidekooli õpilaste motiveeritud isiklik ja professionaalne areng						
T1: Õppekavade, -korralduse ja nõuete ajakohastamine vastavalt muudatustele praktilises muusika- ja kunstisõppes	x	x	x	x	x	Kadrina Kunstidekool
T2: Õpilaste osalemine konkurssidel, kontsertidel ja koolitustel	x	x	x	x	x	Kadrina Kunstidekool
T3: Õppevahendite uuendamine ja pillipargi täiendamine	x	x	x	x	x	Kadrina Kunstidekool
T4: Ruumide korrastamine ja heliisolatsiooni parandamine	x	x				Vallavalitsus, Kadrina Kunstidekool
T5: Kunstiõpetuse valdkonna kaasajastamine ja eestvedajate leidmine	x	x				Kadrina Kunstidekool
Eesmärk 9. Enesearengu võimalused ja sotsiaalne kaasamine noortekeskuses						
T1: Noortekeskusele alternatiivse tegevuskoha leidmine huvikeskuse keldrikorruse asemel	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T2: Inventari ja vahendite soetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T3: Mobiilse noorsootöö edendamine	x	x	x	x	x	Kadrina Kultuurikoda
T4: Noorsootöö valdkonna projektides osalemine	x	x	x	x	x	Kadrina Kultuurikoda
T5: Noorsootöötajate võimestamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina

						Kultuurikoda

Mõõdikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Õppeprotsessides osalejate subjektiivne rahulolu (%): kooliga pigem rahul või täiesti rahul olevad õpilased (8. klass) ¹⁰	9,3 % (2022. a)	50 %
Õppes osalejate subjektiivne rahulolu (%): kooliga pigem rahul või täiesti rahulolevad õpilased (11. klass)*	39,3 % (2021. a)	60 %
Tagatud on õpetajate järelkasv: 39aastased ja nooremad õpetajad põhihariduses (%) ^{10*}	16,1 % (2022. a)	28 %
Lasteaia- või hoiukoha võimaldamine mõistliku aja jooksul	Taseme hoidmine	Taseme hoidmine

¹⁰ <https://www.haridussilm.ee/ee/tulemuslikkus>

Taristu ja liikuvus

Turvaline ja kvaliteetne elukeskkond tugineb valgustatud tänavatele ja heas seisus teedele, sh hästi toimivatele ühendustele küladega.

Soojavarustuse¹¹, puhta joogivee ja reoveepuhastuse tagab Aktsiaselts Kadrina Soojus „Kadrina valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava“¹² kohaselt.

Enamik teede taristust on heas korras, kuid raskesti hooldatavate ja tolmuvaate kruuskattega teede asemele tuleb rajada tolmuva kattega teed. Kohalike teede registris on teid kokku 144,0 km, millest tolmuva kattega on 47,0 km (32,6%). Kergliiklusteid on 8,6 km (asfalt või kivi parkett). Tänavaid (Kadrina ja Hulja alevikud) on kokku 20,0 km, sellest 18,0 km on tolmuva kattega (s.o 90%). Erateedena on arvele võetud 104,0 km, metsateede registris on 56,0 km. Hästitoimivate ühenduste tagamiseks tuleb leida ühistranspordi ümberkorraldamise lahendusi ja panustada kergliiklusteede ehitusse.

Tänavavalgustus on alevikes ja suuremates külates välja ehitatud, kuid on energiakulukas. Seni on vahetatud LED-valgustite vastu välja üks kolmandik kogu Kadrina valla tänavavalgustusest. Internetiühendus on suuremates asulates välja arendatud, kuid on probleemiks hajaasustuses. Parema ühenduse loomiseks teeb vald koostööd majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga probleemsete piirkondade väljaselgitamisel. Maa kasutuse asjus teeb vald koostööd arendajate ja maaomanikega.

Kadrina Vallavalitsus koostöös Eesti Arhitektide Liiduga korraldas 2022. aastal arhitektuurivõistluse leidmaks arhitektuurilahendusi aleviku keskuse arendamiseks. Parima ideekavandi autorid on Ambient Design OÜ arhitektid Annika Valkla ja Ruth Kübard tööga „Põu“, mille põhiidee on säilitada olemasolev parkmetsalik iseloom ja toimivate liikumisteede lahendus. Rakvere tee ristumine riigiteega (T 142 Viitna-Kadrina) juures tõstetakse uude asukohta ning uue tee ja olemasoleva hoonestuse vahele tekib alevikule selgelt piiritletud keskosa. Võidukavandi „Põu“ elluviimiseks on avanemas meede, kust on võimalik saada 60% toetust projekti maksumusest.

Väljakutsed

- **Noorte perede juurdekasv**

Puudus on vabadest korteritest ja elamuehituskruntidest uutele vallaelanikele. Kinnisvaraturul ei ole valikut eluaseme üürimiseks ega ostmiseks. Viimased 30 aastat ei ole ehitatud ühtegi kortermaja, samuti napib elamukrunte. Oluline on suurendada kogukonnas noorte perede osakaalu.

- **Kasutajasõbralik ühistransport külade ja keskuse vahel**

Kadrina valla suuremad asustused on tagatud hea transpordiühendusega, kuid küladest keskusesse nii hästi sõita ei saa. Mõnest väikekülast ei saa inimesed Kadrina alevikku. Transpordikorraldus tuleb vastavusse viia elanike liikumisvajadustega

- **Vajaduspõhine kergliiklusteede võrgustik**

Kergliiklusteid pole piisavalt, ühendused tuleks luua suuremat kasutust leidvatel marsruutidel: Kadrinast Viitnale, Huljalt Rakverre (koostöös Rakvere vallaga) ja Kadrinast Moele – ühenduse loomiseks Tapa linnaga.

---

¹¹ <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4070/9201/6029/Lisa.pdf#>

¹² https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4040/1202/3001/YVK_2023.pdf#

- **Hea elukvaliteet hajaasustuses**

Hajaasustuse piirkonnas on üksikmajapidamisi, kus salv- ja puurkaevud ei taga puhast joogivett ning biopuhastite puudumise tõttu põhjavesi saastub. Probleemiks on veel ligipääsuteed, mis vajavad kaasajastamist. Lahendamist vajavad teealuse maaomandi küsimused, mis eeldavad maaomanikega läbirääkimisi ja avaliku kasutamise seadmist.

- **Säästev energiakasutus**

Kadrina aleviku ja suuremate külade tänavavalgustuse energiakulukad valgustid vajavad väljavahetamist keskkonnasäästlikumate LED-valgustite vastu. Omavalitsuse hallatavad hooned ei ole samuti energiasäästlikud – probleeme on Kadrina rahvamajas, Kadrina Lasteaed Sipsik Hulja maja, Kadrina Keskkoolis, vallamajas ja spordikeskuses.

- **Ruumikvaliteedi põhimõtetele vastav taristu**

Hetkel ei ole Kadrina alevikul kõigile üheselt mõistetavat keskust, mis oleks mugav ja ligitõmbav nii kohalikele elanikele kui ka külalisele. Keskuse kordategemine kasvataks kohaliku kogukonna ühtsustunnet ja muudaks väikekoha elukeskkonna ligitõmbavaks. Korrastatud keskusest kujuneb kultuuriürituste korraldamise ja vaba aja veetmise koht, kus liikumiseelis antakse jalakäijale. Keskuse väljaarendamist vajab ka Hulja alevik.

TARISTU JA LIIKUVUSE VISIOON: TÄNAPÄEVASTELE NÕUETELE JA VALLA ELANIKE OOTUSTELE VASTAV TARISTU

Eesmärk 1. Välja arendatud elamuehituse piirkonnad

Kadrina vallas on kolm potentsiaalset elamuehituse piirkonda: Tõnismäe ja Rebasemäe Huljal ning Uue tänava piirkond Kadrina alevikus. Algatatud on detailplaneering, mis annab väljundi, kui palju elamuid saab ehitada, kus hakkavad paiknema juurdepääsuteed, kommunikatsioonid ja puhkealad.

Igale krundile tagatakse tehniliste kommunikatsioonidega liitumise võimalus, rajatakse juurdepääsuteed ja internetiühendus.

Eesmärk 2. Optimeeritud ühistransport külade ja keskuse vahel

Tellimus- ja nõudetranspordi väljaarendamine aitab parandada külade ja keskuse vahel liikumise korraldamist. Hajaasustuse piirkonnas tuleb luua paremaid liikumisvõimalusi keskusesse ajal, kui töötavad huviringid, trennid ja arsti vastuvõtt, korraldatakse sündmusi.

Eesmärk 3. Korrastatud teedevõrk

Tiheda liiklusega kruusateede järkjärguline tolmuwabakattega katmine.

Kergliiklusteede võrgustiku väljaehitamine Hulja–Rakvere, Kadrina–Kihlevere–Viitna ja Kadrina–Moe suunal. Teemaadele avaliku kasutamise seadmine, mis ühendavad kolme ja enam majapidamist.

Eesmärk 4. Parandatud elukvaliteet hajaasustuse piirkonnas

Puhta joogivee- ja kanalisatsioonisüsteemide väljaehitamist toetatakse hajaasustuse programmi kaudu. Valla eelarves eraldatakse iga aasta valla elamute vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamise või parendamise toetust.

Eesmärk 5. Energiasäästlikud lahendused

Energiasäästu tagamiseks tuleb vahetada välja ligi 200 tänavavalgustuslambi. Uued tänavavalgustusliinid on vaja rajada Kadrina alevikus Puusepa ja Luige tänavale. Energiakulukate hoonete olukorra parandamiseks tuleb investeerida energiasäästu või ehitada uued hooned.

Eesmärk 6. Hea avalik ruum

Kadrina alevikus keskväljaku väljaehitamine vastavalt „Hea avaliku ruumi” jätkuprogrammi raames korraldatud ideekonkursi kavandile.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Elamuehituspiirkondade arendamist võib takistada asjaolu, et potentsiaalsed elamuehituspiirkonnad on riigimaal. Valla omandis ei ole elamukruntide ehituseks piisavalt sobilikku maad. Turutörke tõttu pole professionaalsetel kinnisvaraarendajatel huvi elamupiirkondade arendamise vastu Kadrina vallas. Taristu väljaarendamist ja korrashoidu võib mõjutada vajaliku ressursi puudumine. Kaasaegsete elutingimuste tagamist väljaspool alevikku võib raskendada interneti ja teede kehv olukord.

TARISTU VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2024	2025	2026	2027	2028–2035	
Eesmärk 1. Välja arendatud elamuehituse piirkonnad						
T1: Detailplaneeringute teostamine	x	x			x	Vallavalitsus
T2: Elamukruntidele vee- ja kanalisatsioonitrassiga liitumisvõimaluste tagamine		x	x	x	x	Vallavalitsus, Aktsiaselts Kadrina Soojus
T3: Elamukruntidele juurdepääsuteede rajamine		x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 2. Optimeeritud transport külade ja keskuse vahel						
T1: Nõude- ja tellimustranspordi väljaarendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Regionaal- ja Põllumajandus-ministeerium
Eesmärk 3. Korrastatud teedevõrk						
T1: Olemasolevate teede regulaarne korrashoid ja hooldus	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Kruusateede tolmuva katttega katmine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Kergliiklusteede ehitus: Hulja–Rakvere, Kadrina–Kihlevere–Viitna, Kadrina–Moe					x	Vallavalitsus
T4: Teemaadele avaliku kasutamise seadmine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 4. Parandatud elukvaliteet hajaasustuse piirkonnas						
T1: Hajaasustuse programmis osalemine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 5. Energiasäästlikud lahendused						
T1: Energiasäästlike valguslahenduste kasutuselevõtt	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Energiakulukate hoonete renoveerimine		x	x	x	x	Vallavalitsus, projektid
Eesmärk 6. Hea avalik ruum						
T1: Kadrina aleviku keskuse väljaehitamine	x	x				Vallavalitsus, projektid

Möödikud	Seisuga 2023	Sihttase 2035
Uute kasutusele võetud kruntide arv.	0	50
Tolmuvaba kattega teede ja tänavate pikkus kilomeetrites.	65 km	100 km
Kergliiklusteede pikkus kilomeetrites.	8,6 km	20 km
Lisandunud avalikus kasutuses olevad teed	0	150 km
Väljavaahetatud hõõglampide arv LED-valgustite vastu.	150 tk	350 tk

Turvalisus

Üks olulisemaid täisväärtusliku elu komponente on turvatunne. Sellest tulenevalt on valdkonna prioriteediks valmisolek ohuolukordadeks ja kriisideks.

Kadrina vallas tegutseb vabatahtlik päästekomando. Ennetustöösse ja valmisolekusse kohapeal panustavad vabatahtlikud organisatsioonid: MTÜ Kadrina Tuletõrje Seltsi naissalk ja Kaitseliidu Viru malev ja tema struktuuriüksused (naiskodukaitse, kodutütred, noored kotkad).

Kriisiolukordadeks on vallal olulisemas osas valmidus olemas – soetatud on uusi generaatoreid, mis tagavad pikemaajaliste elektrikatkestuse korral oluliste objektide osalise toimepidevuse ja valmisoleku kogunemiskohtade kasutamiseks.

Piirkonnapolitseainiku andmetel on avaliku korra rikkumisi Kadrina vallas väga vähe. 2022. aastal fikseeriti üks rikkumine ning 2023. aastal on neid olnud kolm. Kuritegusid on registreeritud seisuga 1.09.23 Kadrina valla piires 39, nende hulgas süstemaatilisi poevargusi üksnes kuus. Üldjoontes on näha, et erinevalt eelmisest aastast on tänavu sagenenud kütuse-, tehnika- ja metsamaterjali vargused.

Väljakutsed

- **Elutähtsate teenuste toimimine kriisiolukorras – veevarustus, kanalisatsioon, elekter ja soojus**

Kadrina vallas ei ole piisavalt väljaehitatud generaatorite vastuvõtuvõimekust, et tagada kriisiolukorras mobiilsete generaatoritega elutähtsate teenuste toimimine.

- **Inimeste toimetulek kriisiolukorras**

Elanike valmidus kriisiolukorras pole piisav. Sellest tulenevalt on oluline koostöös Päästeametiga kriisialaste infopäevade korraldamine ja pidev infovahetus kriisiolukorras toimetulekuks.

- **Ohutum avalik ruum**

Valvekaameraid on avalikes kohtades vähe ja nende paigaldamiseks juriidilise dokumentatsiooni vormistamine on andmekaitse seisukohalt töömahukas. Olemasolevatest kaamerateist ei ole piisavalt kasu, sest need on aegunud ega asu peamistes kogunemiskohtades ja ristmikel.

- **Korrastatud tuletõrje veevõtukohad**

Hajaasustuses ja külades pole tuletõrje veevõtukohti.

TURVALISUSE VISIOON: TURVALINE ELUKESKKOND

Eesmärk 1. Valmisolek kriisideks

Generaatorite vastuvõtuvõimekuse väljaehituse jätkamine olulistes hoonetes – Kihlevere katlamajas, Kadrina Lasteaed Sipsik Hulja majas, Vohnja Lasteaed-Algkoolis. Samuti korteriühistute motiveerimine ja toetamine generaatorite vastuvõtu valmidust välja ehitama. Olemasoleva generaatoripargi täiendamine.

Koostöös Päästeametiga kogukonnale suunatud infopäevade läbiviimine – kriisis toimetulek ja ennetustöö ohtude vältimiseks.

Tänu kogukonnakesksele lähenemisele ja eri osapoolte koostööle on kasvanud inimeste turvatunne, teadlikkus tulla toime korrarikkumiste, õnnetuste ja kriiside korral ning vähenenud elu, tervist ja vara ohustavate juhtumite arv.

Eesmärk 2. Turvaline elukeskkond

Kadrina Valla Päästeteenistuse toetamine. Avaliku korra rikkumiste vähendamiseks ja turvalisuse suurendamiseks Kadrina alevikus tuleb tähtsamate kogunemiskohtade ja ristmike juurde paigaldada valvekaamerad. Küladesse veevõtukohtade rajamine muudab kohalike inimeste elu turvalisemaks.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Külades elutähtsate teenuste mittetoimimine generaatori vastuvõtuvõimekuse puudumise ja täiendamata generaatoripargi tõttu.

TURVALISUS VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2024	2025	2026	2027	2028-2035	
Eesmärk 1. Valmisolek kriisideks						
T1: Generaatori vastuvõtuvõimekuse väljaehitamine	x	x	x	x	x	Kadrina Valla Päästeteenistus, korteriühistud, Vallavalitsus
T2: Generaatorite soetamine	x	x				Kadrina Valla Päästeteenistus, korteriühistud, Vallavalitsus
T3: Kogukonnale päästeinfo edastamine	x	x	x	x	x	Kadrina Valla Päästeteenistus, Päästeamet, Vallavalitsus
T4: Kriisikomisjoni koosolekute ja õppuste toimumine vähemalt kaks korda aastas	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 2. Turvaline elukeskkond						
T1: Vabatahtlike päästekomando toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Turvakaamerate süsteemi väljaarendamine		x	x			Vallavalitsus
T3: Külakogukondade infoväljas hoidmine kontaktisikute võrgustiku kaudu	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, volikogu maaelukomisjon
T4: Tuletõrje veevõtukohtade rajamine				x	x	Vallavalitsus, AS Kadrina Soojus

Möödikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Valla hoonete arv, kus on välja ehitatud generaatori vastuvõtuvõimekus	2	7
Elanike rahulolu turvalisusega (rahulolu-uuringu skoor skaalal 1–100).	69 (2022)	75

Sotsiaalne heaolu

Inimese elukvaliteedi tagamiseks on oluline erinevate tugisüsteemide saadavus terve tema elukaare jooksul. Selleks, et vallaelanik oleks elujõuline ja teotahteline, peavad kättesaadavad tugisüsteemid toetama tema vaimset tervist ja arengut.

Abivajajatele osutatakse toimetuleku parandamiseks erinevaid sotsiaalteenuseid ja makstakse sotsiaaltoetusi. Peale riigitoetuste makstakse abivajadusest sõltuvaid ja sissetulekust mittesõltuvaid toetusi. Abivajadusest sõltuvad toetused on õppetoetus, ühekordne sotsiaaltoetus, hooldajatoetus, toetus raske või sügava puudega lastele ja puudega inimesele eluruumi kohandamise toetus. Sissetulekust sõltumatud toetused on sünnitoetus, matusetoetus, esimesse klassi astuja toetus, jõulutoetus. Lasteaia toidlustamiskulude toetust makstakse olukorras, kui perest käib lasteaias samal ajal kaks või enam last.

Vallas toimib valdkondade ülene võrgustikutöö varajaseks märkamiseks ja abistamiseks. Toetavad teenused on kättesaadavad lähtuvalt isiku vajadusest – vallas ja haridusasutuses töötavad tugispetsialistid, koostööd tehakse teiste asutuste ning omavalitsustega.

Riikliku toimetulekutoetuse saajate arv vallas on viimastel aastatel üsna stabiilne. Kadrina vald rahuldas 2022. aastal 355 toimetulekutoetuse saamise taotlust.

Kadrina alevikus asub tervisekeskus, kus osutatakse kvaliteetset perearsti teenust, ämmaemanda- ja füsioteraapiateenust. Töötab kaasaegne hambaravikabinet, kus pakutakse hambaravi, proteesimis- ja hambaimplantaaditeenust.

Kadrina vald on Mittetulundusühingu RAKVERE HAIGLA asutajaliige ning seeläbi ka räägib kaasa eriarstiabi ja haiglaravi osutamisel Rakvere Haiglas nii Kadrina valla, kui ka kogu piirkonna elanikele. Vald kannab hetkel ka vastutust läbi omandisuhte selle jätkupidevuse ja kvaliteedi eest.

Oluline on koostöö arendamine teiste omavalitsustega, eeskätt Lääne-Viru maakonna tasandil. Jätkub juba alustatud valdkondade ülene koostöö juhtumitööna. Ennetuse, tervise ja heaolu edendamiseks toimub koostöö vallavolikogu sotsiaalkomisjoni ja haridusasutuste spetsialistidega.

Väljakutsed

- **Inimeste vaimne tervis**

Vajadus psühholoogi teenuse järele on oluliselt suurem kui riik seda võimaldab, abi vajavad nii lapsed kui ka täiskasvanud.

- **Sotsiaalsete riskirühmade iseseisev toimetulek**

Hoolekandeline abi planeerimise ja osutamise korraldamisel peab üha enam arvestama asjaoludega, et valla rahvastik vananeb. Mitu põlvkonda ei ela enam koos ega paku vastastikust tuge, suhted pereliikmete vahel ei soosi üksteise abistamist ega toetamist. Hajaasustuses vajavad eraldi abi üksi elavad eakamad inimesed. Üheks olukorra lahenduseks on luua keskusse elupind, nn teenusmaja, kus pakutakse toetavaid teenuseid, mis pikendavad iseseisvat toimetulekut.

- **Laste õiguste ja huvide kaitse**

Oluline on laste ja lastega perede varajane süsteemne ja võrgustikutööl põhinev toetamine, et järgmine põlvkond saaks pikemas perspektiivis paremini toime tulla. Selleks on vald võtnud tööle psühholoogi ja logopeedi, vajaduspõhiselt ostame teisi toetavaid teenuseid.

Laste psühhosotsiaalse heaolu kujunemisel, riskikäitumise ja terviseprobleemide ennetamisel on olulised laste ja vanemate vahelised head ja toetavad suhted ning koos veedetud aeg. Lapsevanemad ei ole paraku piisavalt teadlikud enda rollist, samuti ei tunta suurt huvi vanemlust toetavate koolituste ega teabe vastu. Seetõttu on oluline suurendada inimeste teadlikkust lapsevanema rollist ja sellega kaasnevast vastutusest.

- **Jätkusuutlik perearsti teenus**

Kadrina tervisekeskuses töötavad perearstid lähenevad pensionieale, see tähendab, et pikemas perspektiivis on vajadus uute perearstide järele, keda on raske leida.

- **Kõikide sihtrühmade kaasatus ühiskonna ellu**

Kõik avalikud ruumid ei ole erivajadustega inimestele iseseisvalt ligipääsetavad. Samuti on keeruline külast valla keskusesse saada, sest ühistransport ei soosi tihedamat sõitmist.

Sotsiaalvaldkonda on vaja juurde spetsialiste, probleemiks on lastega töötavate spetsialistide vähesus ja ülekoormatus. Samuti on puudus teenuseosutajatest nii kohaliku omavalitsuse, maakonna kui ka riigi tasandil. Silmanähtav vajadus on sisseostetavate teenuste järele, sest iseseisvalt ei suudeta kõiki vajaduspõhiseid teenuseid osutada või korraldada.

SOTSIAALSE HEAOLU VISIOON: TOIMETULEV, TOETATUD, ELUJÕULINE JA KAASATUD KOGUKOND

Eesmärk 1. Vaimselt terved inimesed

Kuigi vald pakub psühholoogiteenust lastele ja lastega peredele, on vaja laiendada teenuseid võimalike projektide kaudu või lisarahastuse toel.

Jätkata tuleb koostöös Sihtasutus Poliitikauuringute Keskus Praxis (mõttekoda Praxisega) ellu viidud eakate aktiivsust toetavate ümarlaudadega, mis on mõeldud eakate toetamiseks ja info jagamiseks. Vaimset tervist aitavad hoida tasakaalus mitmekesised vaba aja veetmise võimalused, samuti on selles oluline roll turvalisel ja rahulolu pakkuval elukeskkonnal ning võimalus osaleda tervist edendavatel üritustel.

Eesmärk 2. Iseseisvalt toimetulev inimene

Iseseisvalt toimetulev inimene teab, et vastutab ise teda ohustavate sotsiaalsete riskidega toimetulekul ja oskab iseseisvalt oma igapäevaelu korraldada, küsides vajadusel nõu ning abi. Ta huvitub kogukonnas toimuvast ja ühiskonna käekäigust üldiselt.

Võimalik on toetada erivajadusega inimese kodu vajaduspõhist kohandamist valla eelarvest. Vähesed abi- ja toetusvajadusega inimestele saab pakkuda teenuseid, mis toetavad hakkamasaamist eelkõige oma kodus, aga võimaldada ka sotsiaaleluruume. Jätkame traditsiooniliseks saanud avaliku saunateenuse toetamist. Toetatud elamise teenuse nõudluse korral tuleb rajada teenusmaja.

Eesmärk 3. Laste huvid on kaitstud

Huvide parimaks kaitseks on oluline suurendada ennetustöö osa, süsteemselt märgata ja reageerida. Vallal on projekti „Lääne-Viru maakondliku integreeritud teenusmudeli väljaarendamine koolist väljalangemise ennetamiseks teenusedisaini meetodil“ raames töötatud välja varajase märkamise ennetusmudel, mis rakendub 2023. aasta septembris Kadrina valla lasteaedades ja edaspidi ka koolides.

Laste teadlikkust ja lastevanemate vanemlust saab toetada programmide, projektide, nõustamise, koolituste ja teenuste kaudu.

Mitteõppivate ja -töötavate (NEET) noorte töö- ja haridusellu naasmist toetab juhtumikorraldaja läbi individuaalse suhtluse ja tegevuse.

Eesmärk 4. Kättesaadav perearstiteenus Kadrinas

Kohapealse arstiabi kättesaadavuse tagamiseks toetab vald osaliselt tervisekeskuse hoone ja selle juures asuva haljastuse ning parkla ülalpidamiskulusid. Vald toetab vajaduspõhiselt perearsti teenuste tingimuste loomisel uute meditsiinitöötajate leidmiseks.

Eesmärk 5. Ühiskonnaellu kaasatud sihtrühmad

Oluline on, et kõik sihtrühmad saaksid osaleda sotsiaalses elus, et neile on tagatud info kättesaadavus ja võimalus iseseisvalt liikuda avalikus ruumis. Jätkuvalt on murekohaks liikumisvõimalused küladest valla keskusesse, mida aitaks lahendada vajaduspõhise transpordi korraldamine.

Eri sihtrühmade kaasamine valla toimimisse käib avalike väljapanekute ja arutelude, vallavolikogu komisjonide, noortevolikogu ning kaasava eelarve kaudu.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Kvaliteetsete ja kättesaadavate sotsiaal- ning tervishoiuteenuste pakkumist võib ohustada kvalifitseeritud töötajate, spetsialistide ja teenuseosutajate vähesus või ressursi puudumine.

SOTSIAALNE HEAOLU VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2024	2025	2026	2027	2028-2035	
Eesmärk 1. Vaimselt terved inimesed						
T1: Valdkondade ülene võrgustikutöö	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused, Sotsiaalkindlustusamet, Töötukassa, kogukond
T2: Eakate koordineeritud ümarlauad	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 2. Iseseisvalt toimetulev inimene						
T1: Kodude vajaduspõhine kohandamine riskirühmadele	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Koduteenuste kaasajastamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Avaliku saunateenuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, KADRINA SAUNAKLUBI
T4: Teenusmaja vajaduse kaardistamine	x					Vallavalitsus
T5: Teenusmaja rajamine		x	x			Vallavalitsus, volikogu
Eesmärk 3. Laste huvid on kaitstud						
T1: Süsteemne märkamine ja reageerimine (ennetusmudeli rakendamine)	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused, kogukond
T2: Laste teadlikkuse ja lastevanemate vanemluse toetamine programmide, projektide, nõustamise, koolituste ja teenuste kaudu	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, haridusasutused
Eesmärk 4. Kättesaadav perearstiteenus						
T1: Osaline kulude katmine Tervisekeskuses	x	x	x	x	x	Vallavalitsus

T2: Perearsti teenuste toetamine uute meditsiinitöötajate leidmisel	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Osaühing Kadrina Tervisekeskus
T3: Eriarstiabi kättesaadavuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Aktsiaselts Rakvere Haigla
Eesmärk 5. Ühiskonnaellu kaasatud sihtrühmad						
T1: Erivajadustega inimeste ligipääsu võimaldamine avalikesse hoonetesse	x	x				Vallavalitsus
T2: Külade ja keskuse vahel vajaduspõhise transporditeenuse arendamine	x					Vallavalitsus

Möödikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Tugipersonal ja perearstid vastavalt nimistute suurusele	Täidetud	Täidetud
Valla ja haridusasutuste tugispetsialistide kohtade kaetus % asutuse koosseisust lähtuvalt.	100 %	100 %
Rahulolu liikumisvõimalustega erivajadustega inimestele (rahulolu uuring)	51,3 (2022. a)	70 %

Keskkond

Täisväärtuslik loodus- ja elukeskkond põhineb keskkonnateadlikul inimesel ning heal avalikul ruumil. Elu- ja looduskeskkond on tasakaalus. Kogukonna üldine keskkonnateadlikkus ja selle rakendamine on heal tasemel. Seejuures tuleb jätkuvalt panustada rohevõrgustiku toimimisse, looduse hoidmisse, jätkusuutlikkusse ja teadmiste tõstmisse.

Kaitsealad ja kaitstavad loodusobjektid on vallas üldiselt heas seisukorras, tähistatud ja paigaldatud infotahvliga.

Tänu siinsele viljakale mullastikule peetakse väärtuslikuks põllumaaks kõik üle kahe hektari suurused maatulundusmaa massiivid, mis on olulised kogu Eesti toiduga varustamise seisukohalt.

Kadrina vallas on peamised välisõhu kvaliteeti mõjutavad saasteallikad tootmisettevõtted ja transport.

Kadrina vallas toimib korraldatud jäätmevedu. Vald on varustatud nii alevikes kui ka külates paigaldatud avalike pakendikonteineritega. Kadrina alevikus töötab Kadrina jäätmejaam, mis teenindab rahvastikuregistris valla elanikke tasuta, võttes vastu laias valikus jäätmeid. Maakonnas saab jäätmeid viia ka Lääne-Viru jäätmekeskusesse.

Kadrina vald soodustab taastuvenergia kasutuselevõttu pigem mittekasutuses olevatel ja väheväärtuslikel maadel.

Kadrina aleviku keskuses viiakse lähiaastatel ellu EV 100 „Hea avaliku ruumi” jätkuprogrammi raames korraldatud ideekonkursi võitja kavand „Põu“, mille põhiidee on säilitada olemasolev parkmetsalik iseloom.

Väljakutsed

- **Tasakaal looduse ja elukeskkonna vahel**

Ehitustegevuse, metsamajanduse või ettevõtluse kasvu käigus on vajadus reguleerida loodusobjektide säilimise tagamine, et saavutada loodus- ja elukeskkonna vaheline tasakaal. Liigirikkama ja kvaliteetsema elukeskkonna tagamiseks tuleb valla ida- ja keskosa rohekoridori säilimisele panna rõhku, sest lõunaosas sellele alternatiivseid võimalusi napib. Rohevõrgustiku sidususe ja eesmärkide säilitamise tagamiseks peab neil aladel võimalusel vältima maardlate kasutuselevõttu.

- **Sihipäraselt kasutatud väärtuslikud põllumaad**

Ehitustegevuse, metsamajanduse või ettevõtluse kasvu käigus võib väärtuslike põllumaade pind kahaneda ja seetõttu sihipärasest kasutusest välja langeda.

- **Hoitud rohe- ja sinitaristu**

Jätkuvalt on vajadus rohe- ja sinitaristu (matkarajad, suplemise ja veespordiga seotud veekogud ning nende kallasrajad) seisundi parandamiseks tagada heakord, et saavutada nende laialdasem kasutus. Lahendust vajavad kinnikasvavad Vohnja tiigid ja Hulja allikas (Saarearu kraav).

- **Läbimõeldud ja kaasaegne haljastusplaan**

Asulates on järjepidevalt vaja tegeleda kõrghaljastusega, sest kõrghaljastuse süsteemse planeerimisega ei ole tegeletud. Vaja on hinnata puude seisukorda ja vajadusel kõrghaljastust uuendada. Tiheasustusaladel tuleb luua läbimõeldud haljastusplaan.

- **Puhas joogivesi igale poole valda**

Puhas joogivesi pole hajaasustuse piirkondades tagatud igale kodumajapidamisele.

- **Keskkonnateadlik kogukond**

Kohalike elanike poolt pole ringmajandus piisavalt hästi vastu võetud. Veel ei mõisteta prügi sorteerimise vajadust. Seetõttu jõuab taaskasutatavaid materjale vähem ringlusesse, millega omakorda soodustatakse loodusressurside raiskamist ja keskkonna saastamist.

KESKKONNA VISIOON: ÜMBRITSEVAT LOODUST JA ELUKESKKONDA VÄÄRTUSTAV KESKKONNATEADLIK JA -HOIDLIK KOGUKOND.

Eesmärk 1. Mitmekesine loodus- ja elukeskkond

Looduskeskkonna mitmekesistamiseks kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstava Uku loodusobjekti kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskirja koostamine.

Rohevõrgustiku toimimise ja liiklejate ohutuse tagamiseks algatada ulukitele läbipääsude rajamine Tallinna–Narva maanteel ja metsloomadega kokkupõrgete vältimiseks kaitseabinõude rakendamine Pärnu–Rakvere–Sõmeru maanteel.

Väärtuslike põllumaade pinna kahanemise ja sihipärasest kasutusest väljalangemise ärahoidmiseks tuleb vajadusel reguleerida ehituse, metsamajanduse ja/või ettevõtluse kasvuga seotud tegevusi.

Eesmärk 2. Hooldatud rohe- ja sinitaristu.

Rohe- ja sinitaristute seisukorra hoidmiseks ja parandamiseks tuleb tagada ranna- ja puhkealade heakord. Ehitustegevuse, metsamajanduse või ettevõtluse käigus tuleb tagada rohevõrgustiku alade säilimine ja sidusus.

Eesmärk 3. Terviklik haljastuskontseptsioon tiheasustusaladel

Analüüs, olemasoleva haljastuse hindamine, lahenduste tellimine ja projektide järk-järguline teostamine.

Eesmärk 4. Korrastatud veekogud ja puhas põhjavesi

Vee-elustiku keskkonna seisundi parandamine Kadrina paisjärves ja Vohnja tiikides.

Kvaliteetse joogivee tagamise ja kanalisatsioonisüsteemide rajamise toetamiseks hajaasustuse programmis jätkuv osalemine. Valla eelarves eraldatakse iga aasta valla elamute vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamise või parendamise toetust.

Eesmärk 5. Soositud taastuenergia kasutuselevõtt

Väikeelamutes ja kortermajades taastuenergia kasutuselevõtmise soodustamine. Kogukonna energiaühistute loomise toetamine.

Eesmärk 6. Lihtne ja mugav jäätmekäitlus

Loodus- ja elukeskkonna säästmise eesmärgil jäätmekoguste vähendamine nende sortimise võimaluste parandamisega, sh kogukonna teadlikkuse tõstmine. Avaliku ruumi heakorramiseks jäätmemajade rajamine.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Ehituse, metsamajanduse või ettevõtlusega seotud tegevuste üldplaneeringus kehtestatud regulatsiooni loodust kahjustav tõlgendamine võib ohustada rohe- ja sinivõrgustikualade toimimist,

kahjustada või hävitada kaitstavaid loodusobjekte, kahandada või kaotada täielikult väärtuslikke põllumaid. Riigipoolse hajaasustuse programmi lõppemise tõttu ei saa kõigile hajaasustuse piirkonna kodumajapidamistele tagada puhast joogivett. Kogukonna vastupanu taastuvenergia kasutamisele üleminekul on liialt tugev. Elanikel pole huvi jäätmekoguste vähendamise ja ringmajanduse vastu.

KESKKOND VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2024	2025	2026	2027	2028–2035	
Eesmärk 1. Mitmekesine loodus- ja elukeskkond						
T1: Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstava Uku loodusobjekti kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskirja koostamine	x	x	x	x		Vallavalitsus, volikogu, keskkonnaamet, kogukond
T2: Rohevõrgustiku toimimise ja liiklejate ohutuse tagamiseks algatada ulukite läbipääsude rajamine (Tallinna–Narva ja Pärnu–Rakvere–Sõmeru maanteel)				x	x	Transpordiamet, vallavalitsus, projektid
T3: Väärtuslike põllumaade pinna kahanemise ja sihipärasest kasutusest väljalangemise ärahoidmiseks tingimuste seadmine üldplaneeringus	x	x				Volikogu, vallavalitsus, kogukond
Eesmärk 2. Hooldatud rohe- ja sinitaristu						
T1: Kogukonna keskkonnateadlikkuse tõstmine, kajastades valla infokanalites riigi suuniseid ja õppematerjale	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, projektid, kogukond
T2: Kliimamuutuste ja ekstreemsete ilmastikuolude leevendamiseks tiheasustusaladele kõrghaljastuse rajamine, hooldamine ja järjepidev uuendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, projektid
T3: Rohe- ja sinivõrgustiku toimimiseks tingimuste seadmine üldplaneeringus	x	x				Volikogu, vallavalitsus, kogukond
Eesmärk 3. Terviklik haljastuskontseptsioon tiheasustusaladel						
T1: Avaliku ruumi liigestamiseks Kadrinasse Tammepargi rajamine Kalevipoja tänava ja Sõmeru–Rakvere–Pärnu mnt vahelisele alale	x	x	x			Vallavalitsus, projektid
T2: Olemasoleva haljastuse järjepidev hindamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 4. Korrastatud veekogud ja põhjavesi						
T1: Kadrina paisjärve ja ümbruse hooldus	x	x	x	x		Vallavalitsus, projektid
T2: Kadrina paisjärve ümberehitus välja pakutud eskiislahenduse järgi					x	Vallavalitsus, projektid
T3: Kvaliteetse joogivee tagamise ja kanalisatsioonisüsteemide rajamise toetamiseks hajaasustuse programmis osalemine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, rahandus-ministeerium
T4: Vohnja tiikide seisukorra parandamine					x	Vallavalitsus, projektid
Eesmärk 5. Soositud taastuvenergia kasutuselevõtt						
T1: Kogukonna energiaühistute loomise toetamine	x	x	x	x	x	Kogukond, vallavalitsus
Eesmärk 6. Lihtne ja mugav jäätmekäitlus						
T1: Jäätmemajade rajamine	x	x	x	x	x	Korteriühistud, vallavalitsus
T2: Jäätmete liigiti kogumise teadlikkuse tõstmine kogukonnas sotsiaalmeedia kaudu	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, keskkonnaamet

Mõõdikud	Algtase 2023	2035
Rahulolu jäätmete kogumise võimalustega (rahulolu-uuringu skoor skaalal 1-100)	68,2	75
Rahulolu rohekeskkonnaga (Rahulolu-uuringu skoor skaalal 1-100)	78,7	80
Rahulolu avalike aladega (rahulolu-uuringu skoor skaalal 1-100)	75	80

Kultuur, kogukond ja identiteet

Ühtne ja tugev identiteet liidab vallas elavad inimesed kokkuhoidvaks kogukonnaks. Üksmeelne kogukond annab kindlus- ja kuuluvustunde, mis tagab jällegi heaolutunde. Rõõmsamad inimesed hoogustavad kultuurielu, mis soodustab omakorda inimeste eneseteostust ja ühiskonna elukvaliteedi paranemist.

Kadrina kultuurielu on võimalusterohke ja kirev, tegevused on suunatud erinevatele huvirühmadele. Koostöö toimib hästi valla allasutuste ja kolmandate osapooltega. Uuringute järgi¹³ on Kadrina valla elanike rahulolu kultuurse vaba aja veetmise võimaluste, kogukonda panustamise ja elukoha mainega Eesti keskmisest kõrgem. Välja on kujunenud traditsioonilised üritused, mis leiavad aset igal aastal, nagu kihelkonnapäev, käsitöö- ja vanavaralaat, Eesti Vabariigi aastapäeva aktus.

Kadrina valla kultuuri põhiedendajad on kultuurikoda ja noortekeskus, raamatukogud¹⁴, kultuurikollektiivid, haridusasutused, mittetulundusühingud¹⁵, kogudused. Samuti korraldavad kogukondade eestvedajad üritusi ja hoiavad elu küldes aktiivsena.

Märkimisväärne on asjaolu, et Kadrina kultuurielu on suutnud meelitada siia väliskorraldajaid. See näitab, et koha kultuuriline maine on väga hea.

Sündmuste korraldamiseks on vajalik kultuuritaristu vallas olemas, mis on valdavalt heas seisukorras, kuid nii mõnigi objekt või hoone vajab ajajooksul kaasajastamist.

Üle Eesti suurema tuntuse saavutamiseks tuleb sündmusi siduda tugevamalt kohaidentiteediga, mis toob välja meie eripärad ja paistame tänu sellele paremini silma. Ühtselt mõistetav kohaidentiteet ühendab valda ka kogukonnana. Ühtsuse saavutamiseks on oluline viia lõpule ka 2022. aastal alanud visuaalse identiteedi kujundamine, et see oleks nähtav nii külalisele kui ka kohalikule elanikule. Kodu- ja kultuuriloo talletamisega tegelevad NEERUTI SELTS, KADRINA SAUNAKLUBI, Kadrina Valla Päästeteenistus, Nostalgiakeskus. Tuleviku vaates võiks väikestest teemamuuseumidest kujuneda ühtne võrgustik, mida süsteemselt eksponeerida.

Väljakutsed

- **Kaasaegne kultuuritaristu**

Väljavahetamist vajavad Kadrina laululava pingid, selle töö eelduseks on uus maastikuarhitektuur. Uuendamist vajab huvikeskuse valguspark – mis on amortiseerunud. Renoveerimist vajavad ka Kadrina rahvamaja ja huvikeskuse fassaad. Kaasajastamist vajab Läsna rahvamaja amortiseerunud lava, elektrisüsteem ja tehnikapark. Jätakuvalt on vaja parendada kliendimugavust Kadrina valla raamatukogudes ja filiaalides. Samuti vallas olevad kultuurimälestiste tähtsusega ja kogukonna toimimiseks olulised hooned (nt kirik ja kalmistu, Ridaküla seltsimaja) vajavad tähelepanu ning korrashoiu tagamiseks vallapoolset tuge.

- **Soositud omaalgatus kultuurikorralduses**

Üleüldiseks probleemiks on kogukonna vähene omaalgatuslik tegevus. Kaasava eelarve projekt on heaks näiteks, kus elanikel on võimalik teha konkreetseid ettepanekuid, kuid puudub piisav huvi omaalgatuslikult midagi ellu viia. Selle soosimiseks tuleb peale rahalise toetuse ja lisameetmete pakkuda kogukonna aktivistidele tuge ürituste korraldamisel. Oluline on, et nad saaksid küsida kelleltki nõu ja saada tagasisidet.

---

¹³ <https://minuomavalitsus.ee/muud-toolauad/elanike-rahulolu-2022>

¹⁴ <https://raamatukogu.kadrina.ee/>

¹⁵ <https://www.kadrina.ee/seltsitegevus>

- Ühtne kogukond

2022. aastal töötas loovagentuur Tabasco Kadrina vallale välja värske identiteedi – uue logo ja disainipõhjad ning elemendid, mida kasutada sotsiaalmeedias. Kuid väljaarendamist vajab veel üle valla ühtse visuaali loomine, näiteks ühesugused bussipeatuse- ja külasildid.

KULTUURI, KOGUKONNA JA IDENTITEEDI VISIOON: TEAOTAHTELINE, ENESEKINDEL, ISETEADEV JA ÜHTEHOIDEV KOGUKOND, KUS TOIMETAVAD KULTUURILEMBELISED AVARA SILMARINGIGA VALLAKODANIKUD. KADRINA VALD ON LAIALT TUNTUD KULTUURI KAUDU.

Eesmärk 1. Kogukonna, külastajate ja korraldajate ootustele vastav modernne kultuuritaristu

Kogukonna- ja kultuuritaristu korrashoid ja kaasajastamine toimub vastavalt rahalistele võimalustele. Abiks on erinevad toetusmeetmed, kust on võimalik leida lisarahastust. Kui mittetulundusühingud leiavad investeringuteks rahastust toetusmeetmetest, siis aitab vald võimalusel omaosaluse tagamisel.

Eesmärk 2. Omaalgatusel põhinev kultuurikorraldus

Jätkame ettevõtlike kogukonna esindajate, sealhulgas noorte omaalgatuse toetamist läbi rahaliste toetuste, teadmiste jagamise, ümarlaudade ja koolituste korraldamise. Kogukonna keskuste tekkele kaasaaitamine vastavalt piirkonna iseloomule. Tuleks välja töötada soosivad meetmed kultuurikorraldajate toetamiseks.

Eesmärk 3. Teotahteline, enesekindel, iseteadev ja ühte hoidev kogukond kogu vallas

Rahvaalgatuste, vabaühenduste loomisele ärgitamine ja nende tegevuste toetamine. Väljakujunenud kitsaskohad, millega vald ei jõua tegeleda, saab lahendada vabaühenduste kaudu. Jätkata tuleb laiaulatusliku koostöö tegemist kolmanda sektoriga.

Eesmärk 4. Tugev identiteedikuvand

Kadrina vald võiks olla visuaalselt äratuntav nii külalisele kui ka kohalikule elanikule. Sellega edastame ja tugevdame Kadrina valla identiteeti, millele aitavad kaasa ühesugused bussipeatused, viidad ja sümbolid. Kogukonnale tuleks suunata ka identiteeti tugevdavate ettevõtmiste algatamist. Sündmuste puhul on oluline nende sidumine kohaliku identiteediga, mis läbi muutuvad üritused omanäolisemaks ja atraktiivsemaks.

Identiteedi võimendamisel on oluline roll pärandi hoidmisel, millele aitaks kaasa teemamuuseumite arendamine ja toetamine ning süsteemne eksponeerimine. Rajamisel on Kadrina alevikus Kultuuritänav, mis toob kultuuri- ja ajaloo sündmused iga päev silmaga nähtavale kohale. Lahendus tuleb leida Kadrina raudteejaama hoone säilimiseks ja uue otstarbe leidmiseks.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Kultuuritaristu täiendamine ja arendamine võivad jääda rahastuse taha – projektid ei vasta nõuetele, vallas pole ressursse. Omaalgatuslike ürituste korraldamine võib jääda huvipuuduse tõttu väheseks. Eestvedajate motivatsioon kaob.

KULTUUR, KOGUKOND JA IDENTITEET VALDKONNA TEGEVUSKAVA		
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg	Teostaja

	2024	2025	2026	2027	2028-2035	
Eesmärk 1. Kogukonna, külastajate ja korraldajate ootustele vastav modernne kultuuritaristu						
T1: Kadrina laululava järjepidev arendamine		x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Huvikeskuse valguspargi uuendamine		x				Vallavalitsus, projektid
T3: Huvikeskuse uus sisekujundus	x	x	x			Vallavalitsus, projektid
T4: Kadrina rahvamaja fassaadi renoveerimine					x	Vallavalitsus, projektid
T5: Huvikeskuse fassaadi renoveerimine					x	Vallavalitsus, projektid
T6: Läsna rahvamaja elektrisüsteemi uuendamine			x	x		Vallavalitsus
T7: Läsna rahvamaja lava ja tehnikapargi uuendamine			x	x		Vallavalitsus, projektid
T8: Invalifti paigaldamine Kadrina raamatukokku		x				Vallavalitsus, projektid
T9: Radiaatorite vahetamine Hulja raamatukogus	x					Vallavalitsus
T10: Valvesignalisatsiooni paigaldamine Hulja raamatukogus	x					Vallavalitsus
T11: Liikumispuudega inimestele Vohnja raamatukokku ligipääsu tagamine					x	Vallavalitsus
T12: Ridaküla seltsimaja hoone arendamise toetamine					x	Projektid, MTÜ
T13: Kalmistu korrashoid ja üleviimine digitaalsele kalmisturegistrile	x	x	x	x	x	EELK Kadrina Katariina Kogudus, vallavalitsus
T14: Kadrina kiriku hoone renoveerimise toetamine	x	x	x	x	x	EELK Kadrina Katariina Kogudus, Vallavalitsus
Eesmärk 2. Omaalgatusel põhinev kultuurikorraldus						
T1: Ettevõtlike kogukonna esindajate tegevuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Kultuurikollektiivide toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Ümarlaudade korraldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Koolituste korraldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 3. Teotaheline, enesekindel, iseteadev ja ühtehoidev kogukond kogu vallas						
T1: Kolmanda sektori toetamine ja koostöö tegemine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Rahvakultuuri kollektiivide tegevuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T3: Kadrina kalmistul kultuurilooliselt tähtsate haua- ja platsitähiste hooldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Keskkooli Vilistlaskogu, NEERUTI SELTS
T4: Saunakultuuri arendamine ja toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, KADRINA SAUNAKLUBI
Eesmärk 4. Tugev identiteedikuvand						
T1: Bussipeatuste disain ja rajamine	x	x	x			Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T2: Külade tähistamine ühtses visuaaliga, külasiltide paigaldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda

T3: Teemamuuseumide arendamise toetamine ja võrgustiku süsteemne eksponeerimine	x	x	x	x	x	MTÜ-d, Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T4: Kultuuritänava rajamine	x					Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T5: Kadrina raudteejaama hoone kasutuselevõtmine					x	Vallavalitsus, organisatsioonid

Möödikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Rahulolu elukohamainega ¹⁶	76,4 %	Säilitada
Rahulolu kultuurse vaba aja veetmise võimalustega*	68 %	Säilitada
Kogukonna aktiivsus	39,9 % (2022. a)	45 %

¹⁶ <https://minuomavalitsus.ee/muud-toolauad/elanike-rahulolu-2022>

Sport

Hästi korraldatud ja mitmekesised sportlikud aja veetmise võimalused soosivad elanike aktiivseid liikumisharrastusi. Aktiivne eluviis toetab vaimset tervist ja pärsib vähesest liikumisest põhjustatud tervisehädasid.

Kadrina vallas on sportimiseks väga head võimalused, siin on rikkalik spordialade valik ja palju spordirajatisi.

Kõige suuremat kasutust leiab renoveeritud koolistaadion, Kadrina spordikeskuse kompleks, kuhu kuuluvad ujula, treeningusaalid ja majutus. Aasta läbi saab harrastada tervisesporti Kadrina terviserajal, kus on juba mitmendat aastat käsil projektipõhised tegevused ning kuhu on lisandumas ka olme- ja teenindushoone. Samuti on uue rajatisena kerkimas koolistaadioni kõrvale väljõulinnak. Vaba aja veetmiseks on olemas puhke- ja virgestusalad ning mängu- ja spordiväljakud. Sporti edendavad vallas Sihtasutus Kadrina Spordikeskus ja MTÜ Kadrina Terviserada ning vallas tegutsevad spordiklubid ja mittetulundusühingud.

Väljakutsed

- **Kaasaegne ja mitmekesine sporditaristu**

Sporditaristu vajab pidevat kaasajastamist, hooldust ja arendamist üle valla. Praegu on suurimad probleemid spordihoone fassaad ja ujula, duši- ning riietusruumid, mis vajavad remonti. Selleks, et treeninguteks või spordisündmuste korraldamiseks oleksid soosivad tingimused, on oluline, et spordihoone on moodne ja esteetiliselt kutsuv. Lahendamist vajab ka spordikeskuse võimla heliprobleem, et akustika oleks tegevuste läbiviimiseks parem. Planeerida spordikeskuses oleva lasketiiru tingimustele vastavaks ehitamist, et tõsta selle kasutatavust, millest saaks ka üks tuluallikaid. Säästlikumaks ja jätkusuutlikumaks spordihoone majandamiseks tuleks leida taastuenergia lahendused – näiteks päikesepaneelide kasutuselevõtt, mis tagaks basseini lahtioleku aasta läbi.

- **Aktiivselt liikuvad elanikud**

Noorte liikumisharjumused muutuvad järjest kehvemaks ning järjepidevus langeb, see võib ohustada mõningate spordiringide tegevuse jätkumist.

Probleemiks on ka külade ja keskuse vaheline ühistransport, mis ei soosi juhendatud huviringides käimist.

SPORDI VISIOON: TERVISLIKE ELUVIISIDEGA AKTIIVNE KOGUKOND JA MITMEKESISED SPORTIMISVÕIMALUSED

Eesmärk 1. Head tingimused vaba aja veetmiseks ja võimalused tervisespordiga tegelemiseks

Sporditaristu, puhke- ja virgestusalade korrashoid ja uuendamine toimub vastavalt rahalistele võimalustele, kuid lahendust võib leida ka meetmete kaudu. Samuti hajaasustuse piirkonnas olevad mängu- ja spordiväljakud amortiseeruvad ajaga ning vajavad väljavahetamist.

Eesmärk 2. Terve ja liikuv kogukond

Peame oluliseks, et kõik sihtgrupid leiavad enda jaoks võimaluse tegeleda oma kodu lähedal tervisespordiga ja veeta aega lihtsalt puhke- või mängualadel. Soovime, et kodukohas toimuvatel

spordiüritustel osavõtt kasvaks ja suureneks kodanikualgatus. Kajastada edulugusid ja saavutusi, mis annaksid tõuke huvituma tervislikest eluviisidest. Tegeleda tuleb tervisespordi propageerimisega kaasates kogukonna spordiedendajaid. Toetada jätkuvalt kodanikualgatusi ja teha koostööd kolmanda sektoriga.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Sporditaristu uuendamise ohuks võib olla meetmetest saadud toetuste vähenemine ja valla eelarvest jätkusuutlikkuse mittetagamine.

SPORT VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2024	2025	2026	2027	2028- 2035	
Eesmärk 1. Head tingimused vaba aja veetmiseks ja võimalused tervisespordiga tegelemiseks						
T1: Kadrina terviseraja arendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, projektid
T2: Kadrina terviseraja olme- ja teenindushoone ehitamine	x					Vallavalitsus, projektid
T3: Tervise- ja matkaradade toimimise toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Välijõulinnaku rajamine koolistaadioni kõrvale	x					Vallavalitsus, projektid
T5: Mängu- ja spordiväljakute korrashoid	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T6: Hulja skatepargi rajamine		x				Vallavalitsus, kogukond
T7: Spordikeskuse fassaadi renoveerimine					x	Vallavalitsus
T8: Spordikeskuse duši- ja riietusruumi kappide vahetus		x				Vallavalitsus
T9: Spordikeskuse võimla akustika parandamine					x	Vallavalitsus
T10: Spordikeskuse ujula basseini remont					x	Vallavalitsus
T11: Spordikeskuse lasketiiru ehitamine nõuetele vastavaks					x	Vallavalitsus, projektid
Eesmärk 2. Terve ja liikuv kogukond						
T1: Tervisespordi propageerimine koostöös kogukonna spordiedendajatega	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Kodanike algatuste toetamine ja koostöö	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Sportimise ja huvitegevuse võimaluste kaardistamine	x	x	x	x	x	SA Kadrina Spordikeskus, Vallavalitsus
T4: Valla kodulehel info ajakohastamine	x	x	x	x	x	SA Kadrina Spordikeskus, Vallavalitsus
T5: Spordiürituste kalendri rakendamine	x	x	x	x	x	SA Kadrina Spordikeskus, Vallavalitsus

Möödikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Spordikeskuse kasutajate arv aastas	34 490	10 % kasv
Rahulolu sportimisvõimalustega sisetingimustes (rahulolu-uuringu skoor skaalal 1-100)	65	70

Rahulolu sportimisvõimalustega välitingimustes (rahulolu-uuringu skoor skaalal 1-100)	73	75

Ettevõtlus

Täisväärtusliku elukeskkonna juurde kuulub töökoht kodu lähedal. Ettevõtluse areng piirkonnas tagab töökohad ja maksutulu laekumise, mis aitab omakorda vallal arendada elukeskkonda.

Kadrina valla ettevõtluskeskkonda soodustab hästi toimiv infrastruktuur ning logistiliselt soodne asukoht.

- Kadrina vallas on 14.09.2023 seisuga registreeritud 833 juriidilist isikut, nende hulgas on ka mittetulundusühingud ja sihtasutused. Nendest 339 on majanduslikult aktiivsed¹⁷. Kohapealset ettevõtlust iseloomustavad töötlev tööstus, põllumajandus ja metsandus.
- Tööstuslik tootmine toimub peamiselt Kadrina ja Hulja alevikes ning Kihlevere ja Vohnja külades. Tööstuses on esikohal puitu ja metalli töötlevad ettevõtted. Põllumajandustootmine on hajutatud üle valla territooriumi.

Soodustamaks ettevõtete juurdekasvu, selgitatakse uued potentsiaalsed tööstusalade asukohad välja üldplaneeringu käigus. Äri- ja tootmismaad on enamikus eraomandis.

Lääne-Virumaa tööstus- ja ettevõtlusalade analüüs¹⁸ annab ülevaate võimalikest meetmetest majandusarengu võimestamiseks ja seeläbi ka sisendid maakonna arengut toetava ettevõtluspoliitika kujundamiseks ettevõtluskeskkonda toetava ökosüsteemi jõustamise kaudu. Analüüsist nähtub, et vaja on soodustada majanduse konkurentsivõime kasvu mitte ainult üksikettevõtete tasemel, vaid ka ühiste huvidega ettevõtjate võrgustike tegevuse laiendamise läbi.

Ettevõtete arengut Lääne-Virumaal takistavad tegurid seonduvad ennekõike tööjõu, regulatsioonide ja koduturu väiksusega. Küsitlus näitab, et konkurentsivõime parandamiseks plaanivad ettevõtted tõsta toodangu/teenuste kvaliteeti, suurendada kõrgema lisandväärtusega toodete/teenuste osa, leida uusi ja soodsamaid võimalusi tooraine ning materjalide hankimiseks, investeerida tootmisprotsesside uuendamisse, panustada turundustegevusse ja uute klientide leidmisse ning teha investeringuid tootmis- ja laohoonete uuendamisse.

Nimetatud muutuste ellukutsumisele tulekski konkreetsete maakondlike arendustegevuste kujundamisel tugineda, et luua ettevõtetele soodne keskkond ettevõtluse struktuurinihete tarvis.

Kadrina vald osaleb Lääne-Virumaa tööstusalade ja ettevõtlusvõrgustiku arendamise projektis 2024–2027.

Väljakutsed

- **Atraktiivne elukeskkond ja korras taristu**

Probleemiks on sobiva tööjõu leidmine. Ent hea elukeskkond motiveerib inimesi elukoha valikul. Sobiva elukeskkonna loomisel on olulised ka koostöösuhted ettevõtja ja kohaliku omavalitsuse vahel. Hea omavaheline koostöö tagab parema töö- ja elukeskkonna ning elanike heaolu, mis tõstab elukoha valikul valla konkurentsivõimet. Mida rohkem on elanikke, seda suurem on valik tööturul. Ettevõtete efektiivsemat tööd tagab ka korras taristu.

- **Maakondlik koostöö ettevõtluse arendamiseks**

Vajadus on vallal koondada pädevustega inimesed, kes pakuvad teenuseid ja eksperdinõu, toovad kokku osapooli ja kujundavad ettevõtluskeskkonna arenguks tõhusalt toimiva

---

¹⁷ Statistika ja avaandmed | Maksu- ja Tolliamet (emta.ee)

¹⁸ <https://www.virol.ee/documents/20173326/37952132/L-Viru+TEA+anal%C3%BC%C3%BCs+I%C3%B5pplik.docx.pdf/358a4cce-c2f6-47a1-a99e-bdce98908b08>

partnerite võrgustiku. See loob võimaluse ressursside ühendamiseks, tegevuse dubleerimise vältimiseks. Keskse kohal on vajadus omandada teadmine, mida ettevõtjad ootavad ja mõelda läbi teenused, mida ettevõtjatele kvaliteetselt pakkuda.

Vaja on koostada selgelt sihistatud avaliku sektori maakondlik ettevõtluspoliitika ja luua ettevõtluse toetusmeetmete tööriistakast, mis edendab seniseid tootmistraditsioone, lähtub ettevõtjate vajadustest, toetab uute teadus- ja arendustegevuste saavutuste kasutuselevõttu ning ettevõtjate võrgustike väljakujunemist.

- **Turismivaldkonna areng**

Vallas pole piisavalt toitlustus- ja majutuskohi. Suurema tuntuse saavutamiseks tuleb sündmusi siduda tugevamalt kohaidentiteediga, mis toob välja meie eripärad ja paistame tänu sellele paremini silma.

ETTEVÕTLUSE VISIOON: TUGEVAID ETTEVÕTTED JA TASUVAD TÖÖKOHAD

Eesmärk 1. Ettevõtlust toetav keskkond ja koostöö

Kohaliku ettevõtluse tegevuse toimimiseks vajaliku taristu loomine ja korrashoid. Kaugtöö võimaluste kaardistamine. Selleks, et pakkuda noortele kohapeal arenguperspektiivi, teevad kohalikud ettevõtted koostööd Kadrina Keskkooliga tehnoloogia suuna arendamisel ja praktiseerimisvõimaluste pakkumisel. Hea elukeskkonna loomine on see, millega saame kaasa aidata ettevõtluse arengule, meelitades ligi oskustöölisi ja kvalifitseeritud spetsialiste.

Eesmärk 2. Ettevõtluse strateegilist arengut toetav terviklik tugisüsteem maakonna tasandil

Kadrina vallal on koos teiste Lääne-Viru kohalike omavalitsustega huvi kujundada tugev ettevõtlusalane kompetentsikeskus VIROLi eestvedamisel. Eesmärk on tagada ettevõtete suurem võimekus olla konkurentsivõimeline ja luua suuremat lisandväärtust, kasvatada tööhõivet. Samuti aidata kaasa investeeringutele innovatsiooni ja uute ärimudelite kasutusele võtmisele. Selleks arendatakse välja ettevõtluse tugiteenused.

Eesmärk 3. Huvipakkuv turismisihtkoht

Turismi valdkonda arendatakse koostöös teiste omavalitsustega VIROLi eestvedamisel. Tulemuslik turundamine on sihtkohapõhine ja ületab valla piire. Oluline roll on turismiettevõtete omavahelisel võrgustumisel. Turismiettevõtlust toetab kultuurisündmuste korraldamine laiemale ringkonnale. Seda soodustab koostöö kohalike turismiettevõtete ja ürituste korraldajatega, turismiobjektide markeerimine nii füüsiliselt kui ka virtuaalselt. Turistidele huvipakkuvate kultuuri- ja spordiürituste toetamine.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Globaalsed majanduskriisid, suure ulatusega muutused turgudel ja ettevõtete konkurentsi keskkonnas võivad põhjustada raskusi kohalike ettevõtete tegevuses ning põhjustada töötuse määra tõusu. Ettevõtlust ja regionaalarengut mittetoetav riiklik poliitika pärsib kohaliku ettevõtluse arengut. Olemasolev taristu ei toeta ettevõtete kasvu ja ei ole atraktiivne uutele suurettevõtetele ning kohapeal napib kvalifitseeritud tööjõudu. Kompetentsikeskuse tööle saamine on aeganõudev, ettevõtjad võivad kaotada selle ajaga huvi või sisu ei vasta nende ootustele. Elanikel on vastumeelsus arendustele.

ETTEVÕTLUS VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2024	2025	2026	2027	2028-2035	
Eesmärk 1. Ettevõtlust toetav keskkond ja koostöö						
T1: Ettevõtetega koostöö tehnoloogia õppesuuna arendamisel ja praktika võimaluste loomisel	x	x	x	x	x	Kadrina Keskkool, ettevõtted
T2: Kaugtöö võimaluste ja võimaliku huvi kaardistamine	x	x				Kadrina Keskkool, ettevõtted, Vallavalitsus
T3: Üürielamute ehitamine					x	Vallavalitsus, ettevõtjad, projektid
T4: Planeeringute kiire menetlemine ja ladus asjaajamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T5: Taristu korrashoid	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
Eesmärk 2. Ettevõtluse strateegilist arengut toetav terviklik tugisüsteem maakonna tasandil						
T1: Ettevõtluse tugistruktuuride arendamine ja institutsionaalse võimekuse kasvatamine	x	x	x			VIROL, Vallavalitsus
T2: Võrgustumisüritused	x	x	x			VIROL, Vallavalitsus
T3: VIROLi kui maakondliku arendusorganisatsiooni ja liikmete töötajate kompetentsi tõstmine	x	x	x			VIROL, Vallavalitsus
T4: Maakonna ja valla aktiivne turundamine ettevõtlusse investeerimise saamiseks, külastajate arvu suurendamiseks ja uute inimeste valda elama kutsumiseks	x	x	x			VIROL, Vallavalitsus
T5: Erinevates vormides ajurünnakute korraldamine	x	x	x			VIROL, Vallavalitsus
T6: Ettevõtlikkuse ja inseneeria valdkonna tutvustamine koolides ja noortekeskustes (loengusari), õpetajate toetamine, pilootprogrammid, koolijuhtide ja ettevõtjate ühisüritused koostöö kasvatamiseks, noorte klubilise tegevuse toetamine	x	x	x			VIROL, Vallavalitsus
Eesmärk 3. Huvipakkuv turismisihtkoht						
T1: Koostöö turismiettevõtjatega	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda, ettevõtted
T2: Kultuurisündmuste korraldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, ettevõtted, projektid
T3: Teadlik kommunikatsioon turismi arendamiseks	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T4: Koostöös teiste omavalitsustega (VIROL) turismisihtkoha turundamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
T5: Viitade ja stendide paigaldamine vaatamisväärsustele, sh digitaalne info	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda

Möödikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Tegutsevad ettevõtted (omavad käivet)	339	350
Keskmise palga osa Eesti keskmisest	90,1 %	94 %

Juhtimine ja koostöö

Elanike rahulolu elukeskkonna ja avalike teenustega peegeldab, kui hästi on juhitud vald.

Juhtimises peituvad väikese valla eelised selles, et kõik tunnevad kõiki ja kontakti juhtide, ametnike ja elanike vahel on lihtne luua. Info liigub kiiresti ja probleeme saab lahendada operatiivses koostöös. Samuti on üheks arengueelduseks kodanike enda initsiatiiv, millest Kadrina vallas puudust ei tule. Vallavalitsus on kodanikele elukeskkonna kujundamisel lähedane partner.

Valla juhtimise kvaliteet väljendub kõige selgemalt inimeste rahulolus ümbritseva elukeskkonnaga, avalike teenustega ning üldise mainega. 2022. aasta riigi rahulolu-uuringu järgi on Kadrina valla elanike üldine rahuloluindeks skaalal 1 kuni 100 78,4. See on Eesti 78 KOVi hulgas 12. tulemus. Enamikus valdkondades on Kadrina valla elanikud rohkem rahul kui Eesti teistes valdades ja linnades keskmiselt. Võrreldes teiste kohalike omavalitsustega, on meie inimesed märgatavalt rohkem rahul kultuuri ja vaba aja veetmise võimaluste, valla teenuste ja elukoha mainega. Eesti keskmisest vähem ollakse rahul ühistranspordi ja erivajadustega inimeste liikumisvõimalustega. Võrreldes 2020. aasta uuringuga, on kõige rohkem kasvanud rahulolu sõiduteede, tänavate ja avalike aladega.

Väljakutsed

- **Planeeritud jätkusuutlik areng**

Pikas perspektiivis on valla arengu aluseks koostöö ja läbimõeldud arengu planeerimine. Ebastabiilses väliskeskkonnas nõuab pingutust stabiilse tulubaasi säilitamine ja kasvatamine. Panustada tuleb kulude optimeerimisse, samas mitte loobudes arendustegevustest, mis parandavad elukvaliteeti. Tegevusteks ja investeringuteks tuleb ära kasutada kõik võimalused lisarahastuse leidmiseks. Arengueesmärkide elluviimiseks vajame võimekat spetsialistide meeskonda nii vallavalitsuses kui ka hallatavates asutustes.

- **Paindlik lähenemine ja tõhus kommunikatsioon**

Kiired ühiskondlikud arengud nõuavad pidevat valmisolekut kujundada teenuseid ümber elanikkonna vajaduste järgi. Igapäevaseks väljakutseks on õigeaegne info jõudmine vajalike sihtrühmadeni, bürokraatia vähendamine inimeste jaoks. Konkurents piirkondade vahel nõuab pidevalt võimaluste otsimist, kuidas äratada huvi hea elukeskkonna ja turismi sihtkohana.

- **Võimestatud kodanikuühiskond**

Kohalik praktika on näidanud, et kodanikes ja kogukondades peitub suur potentsiaal. Koostöö ja algatuste toetamine liidab inimesi ja sünergias on võimalik saavutada rohkem ($1 + 1 = 3$). Kuidas toetada, innustada ja tunnustada neid, kes teevad rohkem, kui neilt oodatakse?

JUHTIMISE JA KOOSTÖÖ VISIOON: ELANIKUD ON RAHUL TEENUSTE JA ELUKESKKONNAGA, KOGUKOND PANUSTAB VALLA ARENGUSSE, ARENGU KAVANDAMINE ON LÄBIMÕELDUD PIKAS VAATES.

Eesmärk 1. Kättesaadavad ja kvaliteetsed avalikud teenused

Kodanike nõudlikkus avalikele teenustele pidevalt kasvab. Üha suuremat tähelepanu vajab uute IT-lahenduste ja e-teenuste arendamine, et lihtsustada vallaga suhtlemist ja asjaajamist. Vastavalt üldistele trendidele tuleb suunata hallatavate asutuste ja tütarettevõtete juhtimist ning tegevusi. Vald peab olema usaldusväärne partner ettevõtetele ja olema abiks ettevõtete probleemide

lahendamisel. Lähtuvalt pikaajalisest strateegiast, tuleb pidevalt ette valmistada projekte ja luua valmisolek võimaliku lisarahastuse kaasamiseks investeringuteks. Osa teenuseid on mõistlik korraldada koostöös teiste omavalitsustega.

Eesmärk 2. Avatud ja kaasav juhtimine, aktiivne kodanikuühiskond ja isetoimivad kogukonnad

Vallavalitsus on kodanikele elukeskkonna kujundamisel lähedane partner. Kõigil peab olema võimalus kaasa rääkida oma kodukoha kujundamisel. Inimesed kohtadel teavad kõige paremini, mida neil vaja on, tänu sellele on iga algatus kuldaväärt ja vajab kaalumist. Üks võimalus oma kohapealseid soove realiseerida on läbi kaasava eelarve. Valla parimad partnerid on kultuuri- ja spordiseltsid, külakogukonnad, eakate ühendused. Noortevolikogu kaasamine annab parema tulevikuvaate. Esilekerkivate teemade lahendamisel tuleb korraldada küsitlusi, koguda arvamusi, mis aitaksid otsuseid langetada probleemide lahendamiseks või arengute plaanimiseks. Vabatahtliku panuse tunnustamiseks jätkame aasta tegijate väljakuulutamisega ning anname välja elutööpreemiat. Tunnustust ja tänu pole kunagi liiga palju. Arendame külade kontaktisikute võrgustikku, et info liiguks.

Eesmärk 3. Vald on tuntud hea elukeskkonna ja huvipakkuva sihtkohana

Sõnumid on mõjusamad ja äratuntavad, kui süsteemselt kasutada valla ühist identiteeti ja kommunikatsioonikeelt. Väljakujunenud traditsioonid tugevdavad ühtsustunnet. Jätkame traditsioonilisi tegevusi: koolitarvete kingikott 1. klassi astujatele, hõbesõlg vastsündinud vallakodanikule, jõulupakk kodustele lastele jms.

Eesmärk 4. Vallas töötavad motiveeritud ja tulemuslikkusele orienteeritud spetsialistid

Vald areneb, kui vallavalitsus tegutseb uuendustele avatud ja nutikaid lahendusi otsiva meeskonnana. Töötajate arendamiseks on vaja võimaldada eriala- ja meeskonnatöö koolitusi ning toetada enesearengut. Konkurentsipüsimiseks on vaja võimaldada töötajatele paindlikke töötingimusi ning luua tänapäevane töökeskkond. Silmaringi avardamiseks ja inspiratsiooni saamiseks tuleb soodustada igasugust kogemuste vahetust teiste omavalitsuste, sõprusvaldade ja valla koostöö-organisatsioonidega.

Ohud ja ebaõnnestumise tegurid

Regionaalpoliitilised otsused ei pruugi toetada valla arengut soovitud suunas. Otsuste langetamine lähtuvalt päevapoliitikast ja pikaajalist vaadet arvestamata, avalikkust ei kaasata piisavalt ega selgitata otsuseid. Valla väiksus, koostööorganisatsioonide ja inimestevaheline seotus võib põhjustada korruptsiooni ja onupojapoliitikat. Kvalifitseeritud spetsialistide puudus tööjõuturul, töötajaid on raske leida, sest vald ei ole atraktiivne tööandja. Kui inimestel on toimetulekuprobleeme, siis pole nad huvitatud kodanikuühiskonda panustamisest.

JUHTIMINE JA KOOSTÖÖ VALDKONNA TEGEVUSKAVA						
Eesmärgid ja tegevused	Teostamise aeg					Teostaja
	2024	2025	2026	2027	2028- 2035	
Eesmärk 1. Kättesaadavad ja kvaliteetsed avalikud teenused						
T1: Uute IT-lahenduste ja e-teenuste arendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Hallatavate asutuste ja tütaretevõtete tegevuse ning juhtimise kohandamine vastavalt muutustele	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, asutused
T3: Valmisoleku loomine võimaliku lisarahastuse	x	x	x	x	x	Vallavalitsus

kaasamiseks tegevustesse ja investeringuteks						
T4: Osalemine VIROLi tegevuses ühiste teenuste korraldamisel ja maakondlike projektide elluviimisel	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T5: Heade praktikatega tutvumine teistes kohalikes omavalitsustes ja sõprusvaldades	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T6: Osalemine maakonna kohalike omavalitsuste loodud ühissetevõtetes	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, asutused
Eesmärk 2. Avatud ja kaasav juhtimine, aktiivne kodanikuühiskond ja isetoimivad kogukonnad						
T1: Kaasava eelarve võimaluste tutvustamine ja arendamine	x	x				Vallavalitsus
T2: Noortevolikogu tegevuse toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Eakate ühenduste initsiatiivi toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Kodanikualgatuste toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T5: Vajaduspõhine elanike küsitluste läbiviimine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T6: Kohapealse initsiatiivi toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T7: Avalikes huvides tegutsevate MTÜde toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T8: Inimeste ja kogukondade muredega juhtumipõhine tegelemine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T9: Arendatakse külade kontaktisikute võrgustikku	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T10: Vallakodanike – vabatahtlike eestvedajate – tunnustamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T11: Arengukava seire ja uuendamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T12: Sõprusvaldadega koostöö toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, asutused
Eesmärk 3. Vald on tuntud hea elukeskkonna ja huvipakkuva sihtkohana						
T1: Valla ühise identiteedi ja kommunikatsioonikeele kasutamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, hallatavad asutused
T2: Traditsioonilise meelepidamise jätkamine: kingikott 1. klassi astujale, hõbesõlg sündinud vallakodanikule, jõulupakk kodustele lastele jms	x	x	x	x	x	Vallavalitsus, Kadrina Kultuurikoda
Eesmärk 4. Vallas töötavad motiveeritud ja tulemuslikkusele orienteeritud spetsialistid						
T1: Meeskonnakoolituste korraldamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T2: Töötaja ametialane koolitamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T3: Töötaja enesearengu toetamine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T4: Tänapäevase töökeskkonna loomine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus
T5: Arenguvestluste läbiviimine	x	x	x	x	x	Vallavalitsus

Mõõdikud	Algtase 2023	Sihttase 2035
Riigi rahulolu-uuringus elanike üldine rahuloluindeks skaalal 1-100	78,4	83
Elanike rahulolu avalike teenustega (rahulolu-uuring skaalal 1-100)	71	75

Arengustrateegia rakendamine ja tulemuslikkuse hindamine

Arengukava strateegia elluviimine käib tegevuskava alusel, kus on kajastatud tegevused ja investeeringud ning mida rahastatakse eelarvestrateegias ja konkreetse aasta valla eelarves toodu järgi.

Arengukava ja eelarvestrateegia ajakohastamine toimub vastavalt arengukava ja eelarvestrateegia koostamise korrale. Arengukava täitmise aruanne on aluseks valla järgmise aasta tegevuskava koostamisel.

Iga-aastaselt majandusaasta aruande koosseisu kuuluvas tegevusaruandes esitab vallavalitsus ülevaate arengukavas ettenähtud eesmärkide täitmisest aruandeaastal. Spetsialistide esitatud valdkondlike kokkuvõtete põhjal tuuakse välja kõigi strateegiliste eesmärkide saavutamiseks läbi viidud tegevused, kasutatud rahalised vahendid ja nende allikad, antakse koondhinnang arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamisele. Vallavalitsus esitab heakskiidetud ja allkirjastatud majandusaasta aruande volikogule hiljemalt 31. maiks.

Vajadusel esitatakse koos aruandega volikogule ettepanek arengukava muutmiseks. Arengukava muudatusteks loetakse olukorra analüüsi, visiooni ja strateegiliste eesmärkide sisulisi muutusi.

Volikogu kinnitab valla arengukava hiljemalt arengukava kehtima hakkamisele eelneva aasta 15. oktoobriks.

Arengukava seire ja hindamine toimub kolmel tasandil:

- jooksvalt jälgitakse makromajanduse põhinäitajaid (elanike arv/maksumaksjate arv, keskmine sissetulek elaniku kohta/maksumaksja kohta, valla põhitegevuse tulem)
- minuomavalitsus.ee valdkondlike tulemuste hindamine ja võrdlus (igal aastal; siht on parandada või hoida positsiooni kõigis valdkondades üle Eesti keskmise, võrreldes eelneva aasta tulemustega)
- arendustegevuste täitmise hindamine (igal aastal; aluseks on tegevuskava ja eelarve)

Arengukavas esitatud valdkonnapõhised mõõdikud aitavad hinnata tegevuste tulemlikkust. Iga kolme aasta tagant annavad valdkonnaspetsialistid mõõdikute põhjal hinnangu oma valdkonna arengule ja analüüsivad tegevuskava põhjal eesmärkide saavutamise tõhusust ning tegevuste tulemuslikkust.

EELARVESTRATEEGIA 2026-2029

Kadrina valla eelarvestrateegia aastateks 2026–2029

Strateegia eesmärgiks on prognoosida omavalitsuse tegevustulud, tegevuskulud, investeerimis- ja finantseerimistegevus ning nendest lähtuvad rahavood. Eelarvestrateegia annab ülevaate Kadrina valla arvestusüksuse finantsseisust, prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed luues sellega võimaluse teha otsuseid valla arengu kavandamisel.

Eelarvestrateegia esitab andmed Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses (KOFs) nõutud koosseisus ja kujul. Eelarvestrateegia vaadatakse üle iga-aastaselt, täpsustades varasemas eelarvestrateegias kajastatud kolme eelseisva aasta prognoose ja lisades neljanda aasta prognoosid.

Eelarvestrateegia perioodi tegevuste planeerimisel on eesmärkideks seatud:

- Eelarve vahendite vastutustundlik kasutamine
- Valla kodanikele kvaliteetsete avalike teenuste tagamine
- Põhitegevuse tulemi hoidmine positiivsena igal aastal
- Erinevate toetusrahade kaasamine investeerimistegevusse
- Finantsdistsipliini meetmetest kinnipidamine

Põhitegevuse prognoos

Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFs-i regulatsioonist järgmisi tulusid: 1) maksutulud; 2) tulud kaupade ja teenuste müügist; 3) saadavad toetused; 4) muud tegevustulud.

Tabel 1 Põhitegevuse tulud

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	10 090 125	10 775 309	11 029 350	11 482 150	11 987 550	12 514 225
Maksutulud	6 122 750	6 550 000	6 936 800	7 313 000	7 742 400	8 189 075
sh tulumaks	5 944 447	6 280 000	6 656 800	7 023 000	7 444 400	7 876 175
sh maamaks	178 303	270 000	280 000	290 000	298 000	312 900
Tulud kaupade ja teenuste müügist	481 293	550 300	567 000	584 000	601 000	620 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 473 816	3 660 859	3 511 400	3 571 000	3 630 000	3 691 000

sh tasandusfond	453 357	548 860	548 900	555 000	560 000	566 000
sh toetusfond	2 655 558	2 662 327	2 662 500	2 716 000	2 770 000	2 825 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	364 901	449 672	300 000	300 000	300 000	300 000
Muud tegevustulud	12 265	14 150	14 150	14 150	14 150	14 150

Põhitegevuse tulude prognoosi eeldused:

- Tulumaksu laekumise kasv on kavandatud keskmiselt 5,8% aastas.
- Maamaksu laekumine on kavandatud keskmiselt 3,8% tõusu.
- Tulud kaupade ja teenuste müügist suurenevad igal aastal 3%
- Tasandusfondi eraldise kasvuks on kavandatud 1% aastas
- Toetusfond 2026 aastal ei suurene, alates 2027 aastast kasv keskmiselt 2% aastas eelkõige eeldades õpetajate palgatoetuse kasvu
- Muud saadavad toetused tegevuskuludeks on kogu strateegiaperioodi jooksul kavandatud samale tasemele
- Laekumised kaevandamisõiguse tasust ja vee erikasutusest ning saastetasud (muud tegevustulud) on kavandatud igal aastal 14 150 eurot

Põhitegevuse tulude suurenemine on planeeritud keskmiselt 4% aastas jõudes aastaks 2029

12,5 miljoni euron.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi kulusid:

- 1) antavad toetused;
- 2) muud tegevuskulud.

Strateegia koostamisel on kulude planeerimisel lähtutud efektiivsuse ja kokkuhoiu põhimõtetest.

Tabel 2 Põhitegevuse kulud

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	9 532 804	10 221 362	10 398 500	10 583 500	10 765 800	10 950 600

Antavad toetused tegevuskuludeks	1 173 060	1 302 845	1 303 000	1 303 000	1 303 000	1 303 000
Muud tegevuskulud	8 359 744	8 918 517	9 095 500	9 280 500	9 462 800	9 647 600
sh personalikulud	5 548 494	5 882 680	5 996 500	6 120 500	6 242 800	6 367 600
sh majandamiskulud	2 810 148	3 018 232	3 059 000	3 120 000	3 180 000	3 240 000
sh muud kulud	1 102	17 605	40 000	40 000	40 000	40 000

Põhitegevuse kulude prognoosi eeldused

- Personalikulude suurenemine on kavandatud 2026. aastaks 2% kusjuures ei ole arvestatud õpetajate palgakulude suurenemisega, mis kaetakse riigieelarvest.
- Majandamiskulude jäävad 2026 aastal samale tasemele ja järgnevatel aastatel on planeeritud 2% tõusu
- Antavad toetused tegevuskuludeks jäävad 2025 aasta tasemele

Põhitegevuse kulud kasvavad keskmiselt 2% aastas jõudes 2029. aastaks 10,9 miljoni euroni.

Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Eelarvestrateegia perioodil ületavad tulud igal aastal kulusid.

Tabel 3 Põhitegevuse tulem

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulem	557 321	553 947	630 850	898 650	1 221 750	1 563 625

Strateegia eesmärgiks on põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine võimalikult suurel määral, tagamaks piisavad vahendid laenukohustuste tasumiseks ja investeerimiseks.

Investeeringustegevus

Investeeringustegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOF-i regulatsioonist järgmisi koostisosi: 1) põhivara soetus; 2) põhivara müük; 3) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine; 4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine; 5) osaluste soetus; 6) osaluste müük; 7) muude aktsiate ja osade soetus; 8) muude aktsiate ja osade müük; 9) antavad laenud; 10) tagasilaekuvad laenud; 11) finantstulud ja finantskulud.

Investeeringute planeerimisel on strateegiaperioodil kavandatud investeeringuid nii omavahendite kui ka Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt.

Investeeringustegevuses on põhivara sihtfinantseerimiseks saadavaid toetusi kavandatud eeldataval määral, kuigi nende saamine ja suurus ei ole lõplikult selge.

Strateegia perioodil ei ole kavandatud vallavara müügist saadavaid tulusid, Vallavara müüki käsitletakse erakorralise tuluna ning võetakse kasutusse tekkimise järgselt läbi eelarve.

Tabel 4 Investeeringustegevus

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Investeeringustegevus kokku	-877 568	-1 737 350	-846 800	-1 418 800	-3 548 800	-648 800
Põhivara müük (+)	8 371	0				
Põhivara soetus (-)	-1 652 272	-3 792 400	-2 123 000	-6 150 000	-8 150 000	-150 000
sh projektide omaosalus	-705 762	-1 459 400	-663 000	-1 150 000	-3 150 000	-150 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	946 510	2 269 550	1 500 000	5 040 000	5 040 000	40 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-86 710	-112 500	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	18 350	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	8 778	8 000	1 200	1 200	1 200	1 200
Finantskulud (-)	-120 595	-110 000	-135 000	-220 000	-350 000	-450 000

Osaluste soetust ja müüki strateegiaperioodil kavandatud ei ole.

Strateegiaperioodil on planeeritud investeeringud kokku 16,6 miljonit eurot, millest 11,6 miljonit eurot on kavas katta toetuste arvelt ja 5,1 miljonit omavahenditest. Strateegiaperioodi suurima investeeringuna on kavas Kadrina Keskkooli koolihoone ümberehitus ja Kadrina eakate teenusmaja. Lisaks on kavas jätkata teede renoveerimisega, kaasava eelarvega ja võimalike muude väiksemate investeeringutega. Järgnevas tabelis on toodud ülevaade strateegiaperioodil kavandatavatest investeeringutest tegevusvaldkondade lõikes.

Tabel 5 Investeeringustegevus valdkondade lõikes

Kadrina Vallavalitsus	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	0	0	0	0	0
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0
03 Avalik kord ja julgeolek	0	0	0	0	0
04 Majandus	1 165 400	150 000	150 000	150 000	150 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	819 400				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	346 000	150 000	150 000	150 000	150 000
05 Keskkonnakaitse	0	0	0	0	0
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	2 413 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	1 448 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	965 000				
07 Tervishoid	0	0	0	0	0
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	40 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	40 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					
09 Haridus	154 400	0	6 000 000	8 000 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>			5 000 000	5 000 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	154 400		1 000 000	3 000 000	

10 Sotsiaalne kaitse	20 000	1 973 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	15 000	1 46 0000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	5 000	513 000			
KÕIK KOKKU	3 792 400	2 123 000	6 150 000	8 150 000	150 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	2 322 400	1 460 000	5 000 000	5 000 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 470 000	663 000	1 150 000	3 150 000	150 000

Tabel 6 Strateegiaperioodi suuremad investeeringud

Kadrina Vallavalitsus	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Kadrina Keskväljaku väljaehitamine	2 413 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	1 448 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	965 000				
Kadrina Keskkooli hoone renoveerimine	0	0	6 000 000	8 000 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>			5 000 000	5 000 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			1 000 000	3 000 000	
Kadrina eakate teenusmaja	20 000	1 973 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	15 000	1 460 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	5 000	513 000			
Kõnnitee raudteejaam-Neeruti tee	385 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	254 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	131 000				
Mõndavere tee rekonstrueerimine	576 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	516 450				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	59 550				

Finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus.

Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakkoormus ehk võlakohustiste suuruse ja likviidsete varade (raha ja pangakontodel olevad vahendid)kogusumma vahe, kus netovõlakkoormuse arvestuses võetakse võlakohustistena arvesse kõik bilansis kajastatud kohustised. Netovõlakkoormuse ülemäär võib seaduse järgi kujuneda kuni 70%-põhitegevuse tuludest 2026 aastal ja edaspidi ülemäär väheneb 5% võrra. 2027 aastal on ülemäär 65% põhitegevuse tuludest ja 2028 aastal 60% põhitegevuse tuludest.

Kadrina valla netovõlakkoormus 2024. aasta lõpu seisuga oli 27,1%

Tabel 7 Finantseerimistegevus

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Finantseerimistegevus	164 296	1 007 950	210 000	600 000	2 300 000	-900 000
Kohustiste võtmine (+)	700 000	1 510 000	710 000	1 200 000	3 200 000	
Kohustiste tasumine (-)	-535 704	-502 050	-500 000	-600 000	-900 000	-900 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-1 051 325	-65 053	-6 150	78 850	-27 050	14 825
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-895 373	110 400	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	71 744	6 691	541	79 391	52 341	67 166
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 826 945	3 834 895	4 044 895	4 644 895	6 944 895	6 044 895

2025. aasta alguse seisuga oli vallal laenukohustisi kogumahus 2,8 miljonit eurot. Strateegia perioodil on kavas võtta uusi kohustisi summas 5,1 miljonit eurot ja tasuda kohustusi 2,9 miljonit eurot.

Likviidsete vahendite mahu puhul tuleb arvestada asjaoluga, et strateegia tulud on planeeritud konservatiivselt Võimaliku tulude ülelaekumise (kulude alatäitmise) korral suureneb vabade

vahendite jääk ja omakorda väheneb netovõlakoormuse tase, mis loob võimaluse kavandatud investeeringute elluviimiseks omarahastuse arvelt.

Tabel 8 Netovõlakoormuse lubatud ja tegelik määr

Kadrina Vallavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Netovõlakoormus (eurodes)	2 755 201	3 828 204	4 044 154	4 564 304	6 891 354	5 976 529
Netovõlakoormus (%)	27,3%	35,5%	36,7%	39,8%	57,5%	47,8%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	8 072 100	8 081 482	7 720 545	7 463 398	7 330 500	9 381 751
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	61,2%	75,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	5 316 898	4 253 277	3 676 391	2 899 093	439 146	3 405 222

Netovõlakoormus strategiaperioodil suureneb kuid ei ületa lubatud piirmäära.

Arvestusüksus ja finantsdistsipliin.

Eelarvestrateegia koostatakse kohaliku omavalitsuse arvestusüksusele. Kadrina valla arvestusüksuses kaks sõltuvat üksust: osaühing Kadrina Kommunaal ja sihtasutus Kadrina Spordikeskus. Osaühingu Kadrina Kommunaal põhitegevuseks on remondi- ja hooldustööde osutamine Kadrina vallale ja elanikonnale, elektrienergia müügi vahendamine, kruusakarjääri haldamine ja haldusteenuse osutamine korteriühistutele. SA Kadrina Spordikeskus pakub sportimisvõimalusi ja osutab sporditeenuseid nii füüsilistele kui juriidilistele isikutele ja pakub majutusteenust. Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse arvestamiseks tuleb samuti rakendada kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele vastavat metoodikat.

Tabel 9 Kadrina valla arvestusüksuse konsolideeritud näitajad

Kadrina valla arvestusüksus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	10 392 250	11 101 309	11 320 150	11 773 150	12 273 550	12 795 225
Põhitegevuse kulud kokku	9 767 259	10 467 362	10 639 500	10 824 500	11 001 800	11 181 600
Põhitegevuse tulemi	624 991	633 947	680 850	948 650	1 271 750	1 613 625
Investeeringustegevus kokku	-932 325	-1 817 350	-896 800	-1 468 800	-3 598 800	-698 800

Eelarve tulem	-307 335	-1 183 403	-215 950	-520 150	-2 327 050	914 825
Finantseerimistegevus	182 650	1 007 950	210 000	600 000	2 300 000	-900 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-1 020 059	-65 053	-5 950	78 850	-27 050	14 825
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-895 374	110 400	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	71 744	6 691	741	80 591	53 541	68 366
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 826 945	3 834 895	4 044 895	4 644 895	6 944 895	6 044 895
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	2 755 201	3 828 204	4 044 154	4 565 304	6 891 354	5 976 529
Netovõlakoormus (%)	26,5%	34,5%	35,7%	38,8%	56,1%	46,7%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	8 313 800	8 325 982	7 924 245	7 652 548	7 630 500	9 681 751
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	62,2%	75,7%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	5 558 598	4 497 777	3 880 091	3 088 243	739 146	3 705 222

Arvestusüksuse konsolideeritud näitajad eelarvestrateegia perioodil vastavad KOFS-i normatiividele.

Kokkuvõtteks saab kinnitada, et Kadrina vald peab strateegiaperioodil kinni riigi poolt kohalikele omavalitsustele kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmetest. Netovõlakoormus jääb kõikidel strateegiaperioodi aastatel väiksemaks lubatavast netovõlakoormuse ülemmäärast. Kadrina valla arvestusüksus on finantssituatsioonis, kus personali- ja majanduskulude konservatiivse planeerimise korral koos kavandatavate pangalaenuudega on võimalik järgneval neljal aastal teha investeeringuid 16,6 miljoni euro väärtuses, investeeringud on kavandatud 11,5 miljonit eurot kaasrahastuse arvelt ja 5,1 miljonit omavahenditest. Kadrina valla eelarve on tundlik väliskeskkonnast tulevatele muutustele – eelarvetulude võimalikule vähenemisele on tarvilik reageerida põhitegevuse kulude kokkuhoiuga ja planeeritud investeeringutest loobumisega.

Lisa 1. Kadrina valla profiil

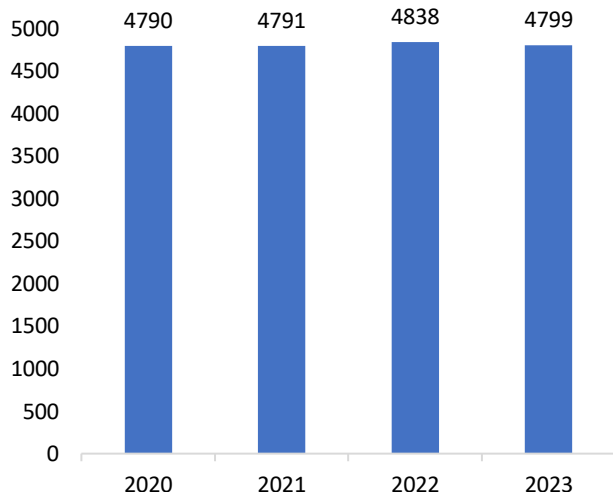
Paiknemine

Kadrina vald asub Lääne-Viru maakonna lääneosas. Pindala on 354 km², mis on ligikaudu 10% Lääne-Viru maakonna pindalast. Valla keskuseks on piirkondliku keskusena toimiv valla keskosas paiknev Kadrina alevik. Valla asustustihedus on suurem valla kesk- ja idaosas, kuhu koonduvad nii tööstus- kui ka põllumajandusettevõtted. Asustustihedus on väiksem aga lääne- ja põhjaosas, kus paiknevad ulatuslikud looduslikud alad. Kadrina vallas on 40 küla.

Joonis 1. Kadrina valla paiknemine.

Elanikkond ja elanike struktuur

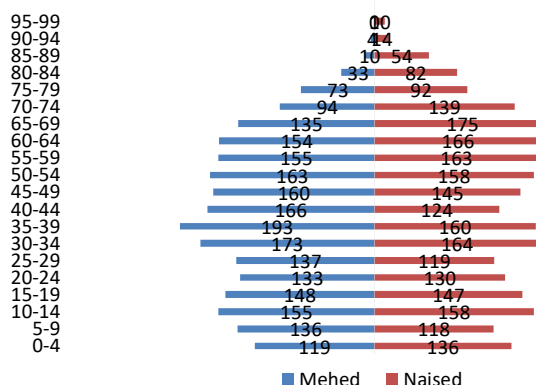
Eesti üheks suuremaks väljakutseks on rahvastiku kahanemine ja vananemine. Nagu enamikus Eesti piirkondades, on elanike arv langenud ka Kadrina vallas, kus 2023. aasta 1. septembri seisuga on 4763 elanikku. Samas ei kajasta statistika elanike arvu täpselt eeskätt seetõttu, et paljud inimesed ei registreeri ennast eri põhjustel (toetused, teenused jms) tegelikku elukohta. Puuduvad andmed, kui palju elab realselt mujal omavalitsustes inimesi, kellel on sissekirjutus Kadrina valda ja kui palju teiste omavalitsuste sissekirjutusega inimesi elab Kadrina vallas.

Joonis 2. Kadrina valla rahvaarv aastate lõikes 1. jaanuari seisuga¹⁹.

¹⁹ https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik__rahvastikunaitajad-ja-koosseis__rahvaarv-ja-rahvastiku-koosseis/RV0291U

Kadrina vald on vananeva rahvastikuga omavalitsus, kus tööeline elanikkond väheneb ja eakate osatähtsus suureneb. Rahvastikupüramiidis väga suuri muutusi soo ja vanusegrupi jaotuse võrdluses ei ole, kuid mõningates vanusegruppides on silmanähtavaid vähenemisi. Meeste vähenemine on märgatav vanusegrupis 25-29 eluaastat, mis võib olla tingitud erinevatest põhjustest (parema töökoha leidmine, haridustee jätkamine, pere loomine). Naiste vähenemine on märgatav vanusegrupis 25-29 eluaastat, mis võib tulevikus kaasa tuua mõnevõrra sündimuse vähenemist.

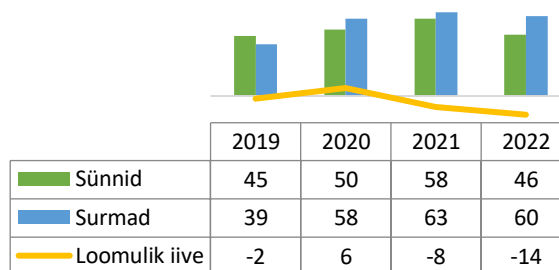

Joonis 3. Rahvastikupüramiid seisuga. 1. jaanuar 2023²⁰.

40-44aastaste naiste vähenemine võib olla tingitud naistele sobiva töö vähesusega või elukoha vahetusega. Väljaränne toob omakorda kaasa ka laste arvu vähenemise vanusegrupis 5-9 eluaastat. Vanusegrupis 20-24 eluaastat võib noorte väljaränne olla seotud õppimisega ja töötamisega väljaspool valda. Liikumised ehk ränne võivad olla seotud tööhõivega, õppimisega, üürituru vähesusega ja pere loomisega. Rahvastikupüramiidi andmetel elab Kadrina vallas kõige rohkem mehi vanusegrupis 35-39 eluaastat ja naisi vanusegrupis 65-69 eluaastat.

Loomulik iive

Kadrina vallas on loomulik iive negatiivne. Sünde on olnud vähem kui surmajuhtumeid.

Joonis 4. Loomulik iive.

Demograafiline tööturusurveindeks

Aasta	Rahvaarv	Rahvastik vanuses 5-14	Rahvastik vanuses 55-64	Demograafiline tööturusurveindeks
2020	4790	600	657	0,91
2021	4791	582	658	0,88
2022	4838	580	663	0,87
2023	4799	569	638	0,89

Aastate lõikes suuri muutusi ei ole olnud ehk demograafiline tööturusurveindeks püsib stabiilsena. Indeks on väiksem kui üks, mis tähendab, et järgmisel kümnendil on tööturult väljalangejaid rohkem kui sisenejaid. Näitaja võimaldab omavalitsusel arendada vastavaid strateegilisi suundi, kavandada erinevaid programme olukorra tasakaalustamiseks.

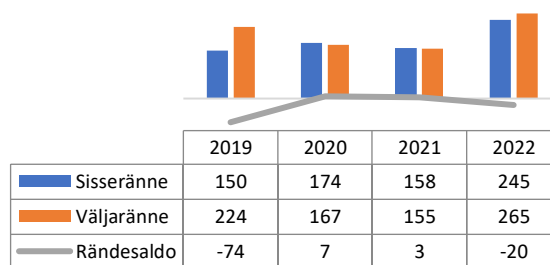
Joonis 6. Demograafiline tööturusurveindeks²¹

20 https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik__rahvastikunaitajad-ja-koosseis__rahvaarv-ja-rahvastiku-koosseis/RV0282U

21 https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik__rahvastikunaitajad-ja-koosseis__demograafilised-pehinaitajad/RV06U/table/tableViewLayout

Ränne

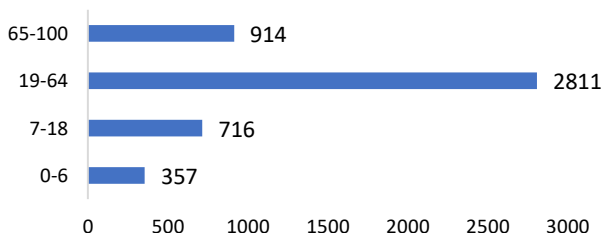
Ränne on rahvastikusündmus, mis muudab kiiresti rahvastiku soolist ja vanuselist jaotust. Kadrina valla rändesaldo on varasematel aastatel olnud negatiivne. Alates 2020. aastast olukord paranes, kuid aastal 2022 on märgata taaskord langust, mis tähendab, et piirkonnast on rohkem inimesi lahkunud kui sisenenud.

Joonis 7. Elanike sisse- ja väljaränne²²

Maksumaksjad ja tööhõive

Valla elanikest moodustavad tööealised (19-64) elanikud 58,6% seisuga 7.06.2023. Maksumaksjate keskmine arv rahandusministeeriumi andmetel oli 2023. aasta mais 2491 (52,1% elanikkonnast). Statistikaameti andmetel oli 2022. aastal Kadrina valla keskmine brutokuupalk 1 459,22 eurot. Eesti Töötukassa andmetel oli Kadrina vallas seisuga 1.09.2023 registreeritud 136 töötut²³.

Joonis 8. Kadrina valla elanike demograafiline struktuur seisuga 7.06.2023

Haridus ja noored

Lääne-Viru haridusvõrgu analüüsis tuuakse valdade kaupa välja teenusvajaduse prognoos. Prognoosi väljundiks on vallale koostatud baas-stsenaarium ja rändestsenaarium. Baas-stsenaariumis eeldatakse tavapäraselt, et tegemist on suletud rahvastikuga, mis tähendab, et selle koostamisel rännet ei arvestata ning analüüsitakse sündimus- ja suremuskäitumise mõju tuleviku rahvastiku arengule. Rändestsenaariumis on arvestatud püstitatud eelduste alusel toimuva rändega.

Tabel 1. Lasteaia-, põhikooli- ja gümnaasiumieas laste arvu muutuse prognoos omavalitsustes 2040

Kadrina vald	Aasta	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium	Lasteaed	Põhikool	Gümnaasium
	20/21	256	548	144						
Baas	2030 A	244	439	155	-12	-109	11	-5%	-20%	7%
	2040 A	254	399	141	-1	-149	-4	-1%	-27%	-3%
Ränne	2030 A	226	435	155	-30	-114	11	-12%	-21%	7%
	2040 A	224	358	134	-32	-191	-10	-12%	-35%	-7%

Allikas: Lääne-Viru maakonna haridusvõrgu analüüs²⁴.

²² https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik__rahvastikusundmused__ranne/RVR02/table/tableViewLayout2

²³ https://andmed.stat.ee/et/stat/sotsiaalelu__tooturg__tootud__luhiajastatistika/TT064/table/tableViewLayout2

²⁴ <https://www.virol.ee/documents/20173326/32914779/L%C3%A4%C3%A4ne-Viru+haridus+I%C3%B5ppraport.pdf/59c832c4-59e9-439f-b76c-988fc18e3b28?version=1.0>

Lisa 2. Arengukava koostamises osalenud

Arengukava koostamise juhtrühm

- Kairit Pihlak
- Aarne Laas
- Madis Viise
- Karl Lindam
- Villu Vaimets
- Siim Umerov

Valdkondade vastutajad

- Haridus ja noored, juhtimine ja koostöö – Kairit Pihlak
- Taristu ja liikuvus, turvalisus – Aarne Laas
- Heaolu ja tervishoid – Siiri Sammel
- Keskkond – Pamela Talzi
- Kultuur ja sport – Ahto-Lembit Leht mets ja Maris Muusikus
- Kogukond ja identiteet – Ahto-Lembit Leht mets
- Ettevõtlus – Villu Vaimets

Töörühmades osalenud

- Haridus ja noored – Kairit Pihlak, Anu Faelmann, Örne Kiviperk, Krõõt-Nõmmela Mehide, Maria Mäe, Anastassia Mägi, Eve Vunk, Marie Petrovits, noortevolikogu, Kadrina hariduskogu, volikogu hariduskomisjon
- Taristu ja liikuvus – Aarne Laas, Aivar Aruja, Andres Nukk, Siiri Püss
- Turvalisus – Aarne Laas, Raido Nagel, Martin Mikola
- Sotsiaalne heaolu – volikogu sotsiaalkomisjon, Kaili Treisalt, Ulvi Ehlvest, Merje Nõgu, Merlin Rosar
- Keskkond – Pamela Talzi, Ülle Visnapuu, Rait Karus, Karl Lindam
- Sport – Maris Muusikus, Robert Salep, Sirje Eirand, Rutt Kuusemäe, Janika Holmberg, Ülle Kink, Tõnu Rummo, Raivo Tribuntsov ja Kaul Augasmägi
- Ettevõtlus – Villu Vaimets, Kairit Pihlak, Aarne Laas
- Kultuur, kogukond ja identiteet – Maris Muusikus, Ahto-Lembit Leht mets, Rein Sikk, Tiiu Uusküla, Airi Raus, Meelis-Lauri Erikson, Anastasia Mägi.
- Juhtimine ja koostöö – Kairit Pihlak, Aarne Laas, Mare Kukk, Marika Mardõkainen, Madis Viise, Aivar Aruja

19. aprillil Kadrina raamatukogus ideekorjel osalenud

- Tamara Rummi, Mart Remmel, Tiina Raudla, Robert Salep, Aarne Laas, Villu Vaimets, Meelis Stern, Tiiu Uusküla, Madis Viise, Juhan Viise, Viive Tuuna, Liine Toming, Kai Tamm, Ain Suurkaev, Pearu Nukk, Maris Muusikus, Tiina Allmäe, Marko Teiva, Ene Heide, Tiiu Kaare, Reesi Sirvi, Jüri Suurkivi, Inga Liiv, Jarek Undla, Karl Lindam, Mati Tiiter, Anneli Meibaum, Krõõt-Nõmmela Mehide, Siim Umerov, Andres Nukk, Ahto-Lembit Leht mets, Pamela Talzi, Sirje Eirand

2. oktoobril Salda külas avalikul arutelul osalenud

- Meelis Stern, Reet Kruusmann, Ivori Kruusmann, Elvo Koppel, Bruno Kalde, Siiri Lepp, Villu Vaimets, Taimi Vainjärv, Raiko Eerma, Liis Lanno, Arvo Orula, Raili Orula, Enn Vainjärv, Ahto Vainjärv, Irina Semjonova, Gert Kaso

5. oktoobril Läsna rahvamajas avalikul arutelul osalenud

- Rein Pallon, Silvi Väärtnõu, Viljar Pipenberg, Kadri Tiidrus, Enn Ambos, Ene Kaldamaa, Valve Saat, Anne Lillemägi, Heli Napp.

9. oktoobril Kadrina raamatukogus avalikul arutelul osalenud

- Meelis Stern, Enn Kupper, Jane Palu, Ahto Neidek, Ene Heide, Ly Pajusaar, Evelin Teiva, Meelis-Lauri Erikson, Anneli Meibbaum, Anu Faelmann-Klaus, Ülle Visnapuu, Enn Laansalu, Mati Tiiter.

11. oktoobril Hulja Motoklubis avalikul arutelul osalenud

- Rauno Tõevälja, Age Sirelpuu, Ervin Aunapuu, Andre Algpeus, Tauno Salusoo, Tiiu Aunapuu.

Elektrooniliselt ideekorjele vastanud ja tagasisidet andnud

- Ain Suurkaev, Raido Parve, Anna-Liisa Konovalov, Jaanus Klee, Tiiu Uusküla, Liina Velner, Anastasia Mägi, Marko Teiva, Eve Vunk, Ülle Visnapuu, Rein Sikk, Liina Velner, Garri Raagmaa, Jürgen Lankei.

Fookusgrupi intervjuus osalenud

- Arne Kastemäe, Tiiu Kastemäe, Marge Schwindt, Karl Johannes Schwindt, Marie Petrovits.